

Teknik og Miljø
2016

UDKAST 03 - HØRING
17.11.2015

Tilgængelighedsplan 2016

Udarbejdet af Slagelse Kommune
- i samarbejde med Via Trafik Rådgivning A/S

Slagelse Tilgængelighedsplan 2016
Udarbejdet af Via Trafik Rådgivning A/S
Center for Teknik og Miljø
Slagelse Kommune
Februar 2016

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	3
Indledning	4
Resumé	5
Baggrund.....	5
Workshop og Følgegruppe.....	6
Tilgængelighed generelt	7
Brugerne	7
Gode tilgængelighedsløsninger	10
Tilgængelighed i naturområder	13
Tilgængelighed i Slagelse Kommune	16
Tilgængelighed på tværs af centre	16
Kobling mellem vej og bygning.....	17
Offentlig eller privat?.....	17
Gamle bydele	17
Mobilitet i Slagelse Kommune.....	18
Handlingsplan	19
Tilgængelighedsnettet.....	22
Rejsemål	22
Tilgængelighedsruter.....	22
Registrering	27
Problemtyper	28
Problemkategori	28
Samlet registrering	29
Registrering i Slagelse By	30
Registrering i Korsør	36
Registrering i Skælskør.....	42
Bilag 1 – Resultat af workshop	48
Bilag 2 – Liste over rejsemål	49
Bilag 3 – Beskrivelse af problemtyper.....	55
Bilag 4 – Problemtype >< Problemkategori .	62

Indledning

Muligheden for at færdes mellem egen bolig og kollektiv trafik, biblioteker, rådhus og andre servicefunktioner, har stor betydning for den enkelte borgers livskvalitet.

Center for Teknik og Miljø har derfor udarbejdet en tilgængelighedsplan, som skal målrette Slagelse Kommunes arbejde med at skabe større tilgængelighed for alle i trafikken.

Planen er udarbejdet i tæt samarbejde med Handicaprådet, Ældrerådet, Danske Handicaporganisationer, Center for Kommunale Ejendomme, Center for Sundhed og Omsorg samt Center for Handicap og Psykiatri.

Planen beskriver de nye vejledninger til tilgængelighed for alle, herunder adgang med natur og bygninger.

Det beskrives i planen, hvordan tre af kommunens andre centre arbejder med tilgængelighed for alle.

Tilgængelighedsplanen udpeger et net af ruter i de tre store byer Slagelse, Korsør og Skælskør, som på sigt, gennem en målrettet indsats, skal gøres tilgængelige for alle.

Samtidig opstiller planen forslag til, hvordan kommunens fremtidige indsats på området kan prioriteres og indarbejdes, hver gang et nyt vejarbejde igangsættes.

Tilgængelighedsplanen vil blive brugt af de planlæggere og entreprenører, der beskæftiger sig med udformning og renovering af offentlige færdselsarealer i Slagelse Kommune. Hver eneste gang et nyt vejarbejde igangsættes, vil der blive taget hensyn hertil.

Kommunen vil i dette arbejde fortsat inddrage brugerorganisationerne mest muligt, således at der sættes ind på de steder, hvor behovet er størst.

Hvor tilgængelighedsruterne støder op til private arealer og bygninger, vil Slagelse Kommune arbejde for, at adgangen hertil også forbedres. Gennem dialog og samarbejde med private grundejere, vil kommunen medvirke til, at der fremover bliver god adgang for alle.

Foto 1: Bruger med E-kørestol på cykelsti i Slagelse.

Resumé

I tilgængelighedsplanen beskrives først tilgængelighed generelt. Brugernes behov klarlægges, og der sættes fokus på vejledninger i Vejreglen "Færdselsarealer for Alle" fra 2013. Herefter beskrives tilgængelighed for alle i naturområder.

Efter dette ses på tilgængelighed i Slagelse Kommune. Det beskrives, hvordan tre af de andre centre i kommunen arbejder for at sikre tilgængelighed for alle, hvordan koblingen sker mellem bygninger og vej, kommunens mulighed for at ændre tilgængelighed på private arealer, tilgængelighed i historiske bydele, samt hvordan mobilitet med offentlig transport sikres i kommunen.

Herefter opstilles en handlingsplan for kommunens fremtidige arbejde med tilgængelighed.

Tilgængelighedsplanen omfatter et "Tilgængelighedsnet", som skal sikre, at alle fodgængere kan færdes langs fortove og stier samt med kollektiv trafik til og fra de vigtigste rejsemål i kommunen.

Tilgængelighedsnettets omfatter ruter i Slagelse, Korsør og Skælskør, der forbinder 188 af de 262 vigtigste rejsemål i kommunen.

Til slut i planen vises resultatet af tilgængelighedsregistreringen af tre udvalgte ruter. De enkelte ruter beskrives, og der gives eksempler på typiske problemer og forslag til løsninger.

Baggrund

De tidligere kommuner i "Ny Slagelse" havde hver især på forskellig vis og ambitionsniveau arbejdet med at forbedre forholdene for ældre og handicappede i trafikken. Indsatsen var primært koncentreret i de større byer Slagelse, Korsør og Skælskør.

I 2009 udarbejdede det daværende Vej og Park en samlet tilgængelighedsplan for den nye samlede Slagelse Kommune.

Planen blev udarbejdet i samarbejde med Handicaprådet, Ældrerådet og Danske Handicaporganisationer.

Der blev udpeget rejsemål og tilgængelighedsruter.

Der blev foretaget en spørgeskemaundersøgelse om tilgængelighed i trafikken, hvor kommunens borgere kunne udpege, hvilke steder i kommunen, de ikke fandt tilgængelige. Ud fra svarene fra spørgeskemaundersøgelsen blev der udpeget tre ruter, en i hver af de tre største byer, som blev gennemgået og alle problemer med tilgængelighed blev registreret.

I handlingsplanen blev der udpeget en række pilotprojekter, som kommunen kunne bruge til forsøgsprojekter af tilgængelighed.

Fra 2009 til 2015 har kommunen arbejdet målrettet på at få udbedret tilgængelighedsproblemerne, som blev udpeget i planen, herunder pilotprojekterne.

Byrådet har bevilget en årlig pulje øremærket til tilgængelighedsforbedringer.

Workshop og Følgegruppe

Workshop

Brugerne har været involveret i planarbejdet, således at planen i videst muligt omfang inddrager borgernes erfaringer og viden om lokale problemstillinger.

Arbejdet med opdatering af tilgængelighedsplanen blev skudt i gang med en fælles workshop for brugerorganisationerne. Følgende var inviteret:

Merete Pedersen, Høreforeningen, Handicaprådet
Irene Jensen, Scleroseforeningen, Handicaprådet
Anne Eversby, Ældrerådet
Birgit Jørgensen, Ældrerådet
Alf Søhus, Ældrerådet
Otto Dræby, Ældrerådet
Ole Drost, LTE-udvalget
Lasse Børre, Center for Sundhed og Omsorg
Kirsten Nielsen, Center for Handicap og Psykiatri
Kenneth Dickinson, Center for Kommunale Ejendomme
Handicap- og Psykiatriudvalget
Handicapchefen
Teknik- og Miljø Centerchef
Astma-Allergi Danmark

På workshoppen blev tilgængelighedsplanen fra 2009 og kommunens hidtidige arbejde med tilgængelighed fremlagt, og det blev diskuteret, hvad den reviderede plan skulle have af fokusområder.

Resultatet blev en lang liste med forslag, se bilag 1.

Det var et ønske, at arbejdet med tilgængelighedsplanen blev forankret bredt i kommunen, så kommunens andre centre også blev inddraget.

Derudover ønskes der fokus på tilgængelighed til natur og grønne områder, samt kobling mellem vej og bygninger.

Udpeging af konkrete problemområder i kommunen blev også prioriteret højt.

Følgegruppe

Efter workshoppen blev udpeget tre repræsentanter, som skulle deltage i det videre arbejde som følgegruppe.

Følgegruppen bestod af:

Merete Pedersen, Høreforeningen, Handicaprådet
Irene Jensen, Scleroseforeningen, Handicaprådet
Otto Dræby, Ældrerådet
Christian Schou Rasmussen, Center for Teknik og Miljø
Anne Marie Aalling, Center for Teknik og Miljø
Dlair Younus, Center for Teknik og Miljø
Christina Merwald Feldthaus, Via Trafik Rådgivning A/S
Cecilie Harper Sommer, Via Trafik Rådgivning A/S

Følgegruppens primære formål var at være bindeled mellem brugerne og projektgruppen.

Herudover har brugergruppen medvirket til at:

- Diskutere rejsemål samt ruter mellem rejsemålene
- Registrering i marken
- Kommentering af planen

Foto 2: Følgegruppe ved høringsmøde januar 2016

Tilgængelighed generelt

Brugerne

Begrebet "Tilgængelighed for alle" indebærer, at der skal være størst mulig bevægelsesfrihed og -sikkerhed, for alle fodgængere. Især handicappede og ældre er ofte særligt sårbare over for barrierer i det udendørs fysiske miljø, som følge af nedsat gang- eller synsfunktion, nedsatte motoriske evner og udvikling, samt nedsat evne til at opfatte og overskue trafikken og reagere hurtigt (disse brugere benævnes "færdselshandicappede" i denne rapport).

Kørestolsbrugere og blinde udgør de mest udsatte, idet deres behov er de mest vidtrækende. Hertil kommer den store gruppe af ældre borgere, der er gangbesværede, har nedsat syn og/eller benytter hjælpemidler, som fx rollator eller El scooter.

Hvis omgivelserne indrettes under hensyntagen til de sårbare gruppers behov, vil det ikke blot medvirke til at lette hverdagen og tilgængeligheden for disse, men også for en række andre brugere, som fx:

- Personer med barnevogne
- Personer som leverer varer til butikker o. lign. på sækkevogne mv.
- Personer med midlertidige tilskadekomster.

Kørestolsbrugere

Kørestolsbrugere og gangbesværede har ofte problemer med:

- Høje kantsten eller andre niveauforskelle
- Parkering, hvor biler hindrer fri gangbane
- Lange fodgængerfelter uden midterhelle eller for kort grøntid for fodgængere i signalanlæg
- Uregulerede overgange på veje med meget trafik
- Snævre (eller ingen) gangbaner
- Faste genstande, cykler og andet inventar, som står i gangbane
- Brosten eller andre ujævne belægninger
- Manglende eller forkert udformede invalideparkering ved rejsemål
- Større niveauforskelle uden ramper eller elevatorer

Dårlig tilgængelighed for kørestolsbrugere kan medføre, at brugerne vælger mindre trafiksikre måder kan komme rundt på fx ved krydsning af vej eller de vælger at køre ud på kørebanen fremfor på fortovet.

Foto 3: Bruger på El-scooter kører på vej i stedet for på fortov. Kørestolsbruger kører på fortov ved sidevej.

Blinde og synshandicappede

Blinde og svagsynede har ofte problemer med:

- Umarkerede trapper, skakte eller udgravninger
- Faste genstande i gangbaner (både vertikalt og horisontalt)
- Ringe afgrænsning mellem fodgænger- og kørearealer (både biler og cykler)
- Manglende ledelinjer
- Ledelinjer der dækkes af inventar, parkerede biler eller lignende
- Fodgængerfelter som ligger skævt eller ikke er markeret
- Uregulerede fodgængerkrydsninger
- Manglende midterheller
- Manglende opmærksomhedsfelter
- Manglende kontrastfarver på kantsten

Et skilt i midten af en gangbane, uden taktile markering rundt om, kan være svært at opdage for blinde eller svagsynede. Fortove skal være brede nok til, at gangbaner og ledelinjer er friholdt for inventar.

Der tales ofte om blinde og svagsynede, men der er også andre borgere, der kan profitere af den samme gode tilgængelighed.

Fx kan ordblinde have svært ved at læse og opfatte tavler og skilte ude i "marken".

Det er derfor ikke kun blinde, der kan have brug for oplæsning, men også ordblinde, udviklingshæmmede, hjerneskadede, analfabeter, turister osv. Oplæsning eller visuelle kort kan afhjælpe meget. Især ved større stoppesteder eller trafikale knudepunkter.

Foto 4: Synshandicappet prøver at læse køreplan.

Døve eller personer med nedsat hørelse

Døve eller personer med nedsat hørelse orienterer sig primært via deres syn, når de færdes i trafikken.

Denne brugergruppe har ofte problemer med:

- Manglende belysning
- Manglede visuel information fx hvis toget er forsinket
- Manglende adskillelse af trafikantgrupper
- Støjende arealer, fx baggrundsstøj som gør det svært at høre om bussen ankommer

Foto 5: Person med høreapparat.

Allergikere

En brugergruppe, som ofte bliver glemt, er allergikerne. Personer med pollenallergi kan have svært ved at færdes i parker eller byrum med meget beplantning. For at tilgodese denne brugergruppe bør planter og træer være insektbestøvede eller selvbestøvende og ikke vindbestøvede. Pollenallergikere har problemer med:

- Beplantning med birk, el, hassel og elm
- Vindbestøvede planter
- Ophold- og ventearealer uden stort luftskifte

Foto 6: Pollenallergiker

Mennesker med nedsat orienterings- og reaktionsevne

Denne gruppe omfatter personer, der pga. læsevanskeligheder, psykiske handicaps, demens o. lign. har vanskeligt ved at orientere sig og forstå informationer.

Gruppen har svært ved at orientere sig i komplekse trafikale situationer og har ofte nedsat reaktionstid.

Til gruppen hører også mindre børn og ældre.

Denne brugergruppe har ofte problemer med:

- For mange informationer på en gang
- Høj hastighed for biler og cykler
- Dårlige oversigtsforhold
- Mangelfuld belysning
- Uregulerede overgange, hvor fodgængere har vigepligten
- Gangbaner uden naturlige ledelinjer, fx pladser
- Manglende hvilemuligheder
- Mangelfuld skiltning
- Opholdsarealer med meget støj
- Information uden lyd eller visuel information
- Trafikarealer med blandet trafik fx fællestier

Foto 7: Barn, der prøver at krydse trafikeret vej.

Ældre med gangbesvær

Ældre borgere kan have flere af de allerede beskrevne problemer i større eller mindre grad. Herudover oplever ældre også problemer i forhold til:

- Dårlige oversigtsforhold
- Manglende hvilemuligheder langs fortove, ved stoppesteder mv.
- Stejle trapper og manglende håndliste/gelænder ved trapper og ramper
- Utilstrækkelig trafikinformation ved busstop, rejsemål mv.
- Manglende mulighed for fodgængerkrydsninger

Foto 8: Ældre herre med rollator krydser sidevej.

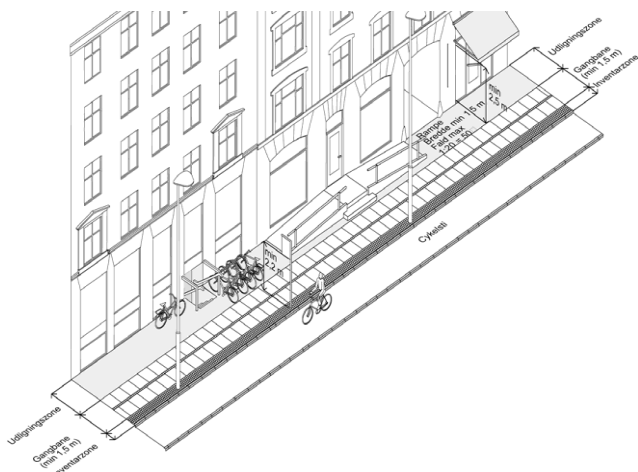
Gode tilgængelighedsløsninger

For at sikre en god tilgængelighed for alle, er der i Vejregelhåndbogen "Tilgængelighed for alle" (2013), opstillet en række anbefalinger til udformning af trafikale elementer i forbindelse med den daglige færden i trafikken.

Gangbaner

Der skal sikres jævne gangbaner med en bredde svarende til fodgængermængden.

Gangbanen skal friholdes for inventar såsom cykler, trappesten, skilte. Der skal sikres en udligningszone og en inventarzone på hver side af gangbanen. Bredden af disse afhænger af behov for skilte og andet inventar.

Figur 1: Opdeling af fortov i gangbane, udligningszone og inventarzone.

Den anbefalede gangbanebredde er 1,8 meter. Denne bredde imødeser de fleste mødesituationer. Gangbanens bredde bør dog vurderes i hvert enkelt tilfælde ud fra fodgængermængde.

Element	Anbefalet	Normal	Minimum
Gangbane, bredde	1,8 m	1,5 m	1,35 m
Gangbane, bredde ved enkelthindring	1,5 m	1,3 m	1,0 m
Gangbane længdehældning	40 ‰	50 ‰	max 50 ‰
Gangbane tværfald	10 ‰	20 ‰	max 25 ‰

Tabel 1: Anbefalede dimensioner for gangbaner.

Gangbanen anlægges i en jævn og skridsikker belægning, og der sikres så smalle fuger som muligt.

Ledelinjer

Af hensyn til blinde og svagtsynede skal sikres ledelinjer og opmærksomhedsfelter, som kan vise den synshandicappede vej.

Ledelinjer kan anlægges som naturlige ledelinjer såsom belægningskanter, husmure, kantsten, københavner fortov eller som særlige ledelinjer i form af taktile elementer.

Foto 9: Gangbane med naturlige ledelinjer.

Foto 10: Gangbane med ledelinjer i taktilt element.

Ved rejsemål eller særlige stikrydsninger anlægges opmærksomhedsfelter i form af fliser med knopper, termoplast eller støbejerns elementer

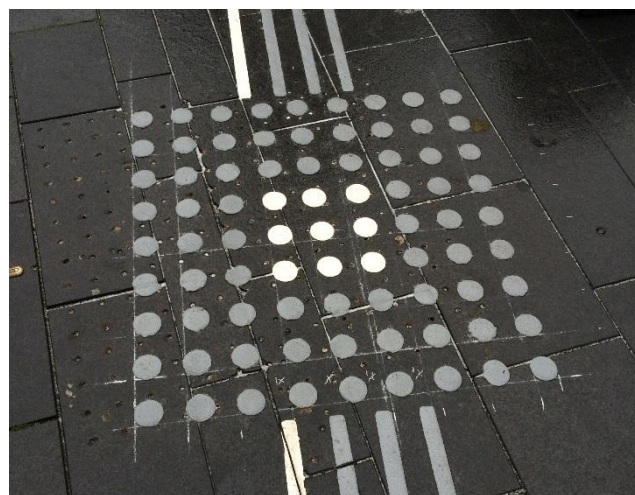

Foto 11: Opmærksomhedsfelt i termoplast, forsøg fra Schweizerpladsen i Slagelse.

Fællesstier og delte stier

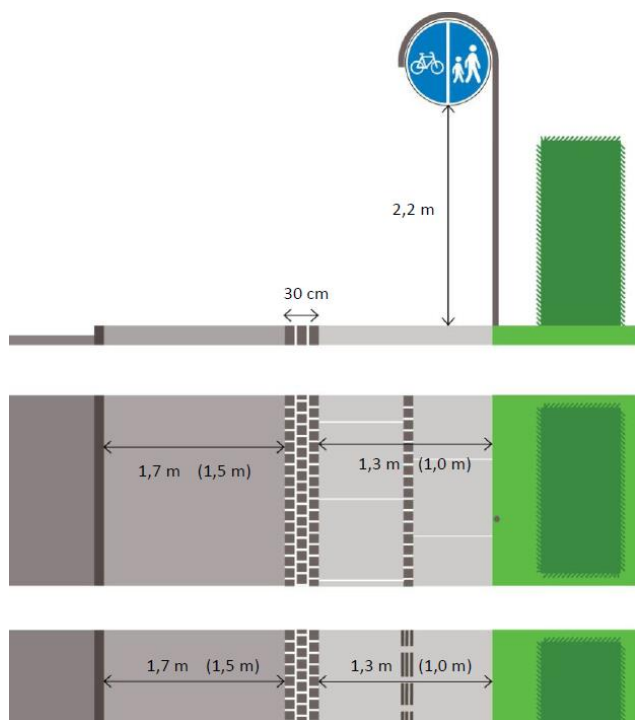
Hvis der ikke er bredde nok til at lave separate gang- og cykelstier kan disse anlægges som fællesstier eller delte stier.

Fælles stier er ikke gode i forhold til tilgængelighed, da gående og cykler blandes, og det kan være utrygt at færdes i blandet trafik for ældre, børn, personer med nedsat syn, nedsat hørelse eller andet funktionshandicap.

Man bør derfor tilstræbe at anlægge delte stier, hvis separate gangbaner og cykelsti ikke er en mulighed.

Ved delte stier anlægges cykelsti og gangbane i niveau uden opspring. Det er vigtigt, at der anlægges en tydelig adskillelse mellem trafikkanterne. Dette kan være to brostensrækker, tre rækker chaussésten eller anden taktile belægning. Det kan også være en god idé at anlægge gangbanen i en anden belægning end cykelstien, fx fortovsbelægning eller farvet asfalt.

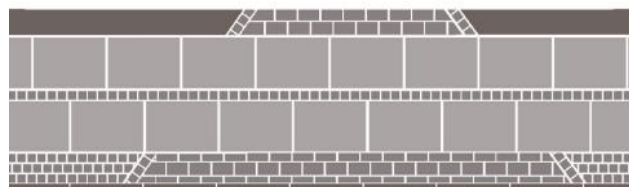
Den taktile adskillelse mellem gangbane og cykelsti bør ikke bruges som ledelinje, og det er derfor vigtigt at anlægge en anden ledelinje eller sikre gode forhold for en naturlig ledelinje i bagkant gangbane, fx grænse mellem gangbane og græs/mur/hæk.

Figur 2: Tilgængelig delt sti

Overkørsler

Ved overkørsler i brosten eller anden ujævn belægning sikres god tilgængelighed ved enten at føre fortovet igennem eller anlægge en anden jævn belægning fx en gangbane med to rækker bordursten med to rækker savede og jetbrændte brosten imellem og på hver side.

Figur 3: Brostensoverkørsel med gennemført fortov

Foto 12: Brostensoverkørsel med gennemført fortov ved Rådhuspladsen i Slagelse.

Figur 4: Brostensoverkørsel med gangbane i bordursten og savede og jetbrændte brosten

Foto 13: Brostensoverkørsel med gangbane i bordursten og savede og jetbrændte brosten i Skælskør

Busstoppesteder

Ved alle busstoppesteder skal sikres en tydelig læsbar køreplan

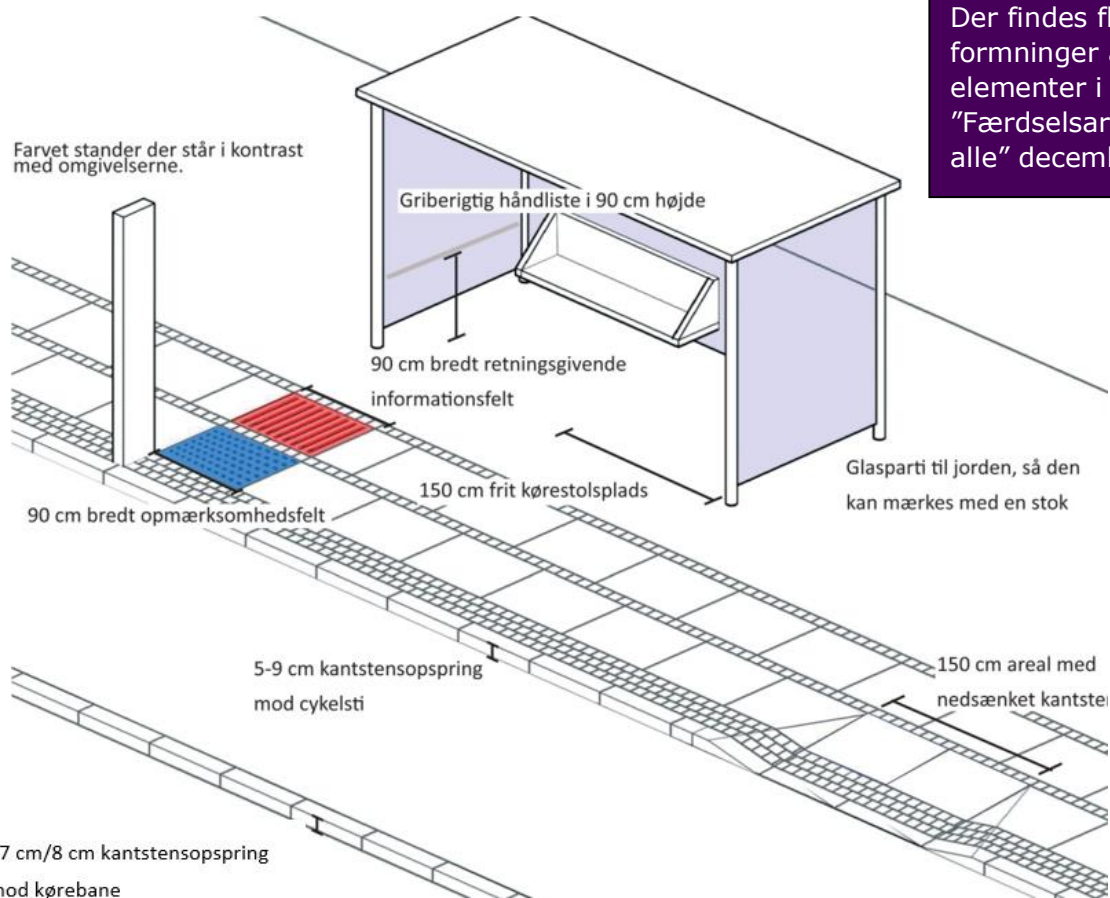
Ved busstoppesteder uden cykelsti og perron anlægges 8 eller 17 cm opspring mod kørebane. Ved stoppestedesstanderen anlægges retningsfelt i hele gangbanens bredde samt knopflise ud mod kørebane.

Ved busstoppesteder med cykelsti men uden busperron anlægges 8 eller 17 cm opspring fra kørebane til cykelsti samt 5-9 cm opspring fra cykelsti til gangbane. Ved bussens midterdør ca. 6 meter fra stoppestedesstanderen nedsænkes kantstenen, så kørestolsbrugere nemt kan komme op på gangbanen.

Ved busstoppesteder med cykelsti og busperron anlægges 8 eller 17 cm opspring fra kørebane til busperron. Fra busperronen til cykelsti og fra cykelsti til gangbane anlægges 5-9 cm opspring. Ved bussens midterdør nedsænkes kantstenen på busperron og gangbane. Der kan evt. anlægges fodgængerfelt, men dette kræver dispensation hos Vejdirektoratet.

Foto 15: Tilgængeligt busstoppested i Slagelse.

Der findes flere udformninger af trafikale elementer i vejreglen "Færdselsarealer for alle" december 2013.

Figur 7: Tilgængeligt busstoppested med cykelsti men uden busperron.

Tilgængelighed i naturområder

Adgang til naturen er vigtig, da natur som parker, strande og skove giver ro, mulighed for fysisk udfoldelse og fornyet energi.

Adgang til natur er vigtig for alle også for personer med et færdselshandicap.

For at gøre naturområder tilgængelige skal der tænkes over følgende:

- Valg af beplantning
- Jævne gangbaner og naturlige ledelinjer
- Adskillelse af trafikanter
- Information
- Hvilemuligheder
- Inventar
- Belysning

Valg af beplantning

I forhold til pollenallergikere er det vigtigt at vælge træer og beplantning, som giver færrest gener. Pollenallergikere har især problemer med pollen fra hassel, el, elm og birk.

Foto 16: Plante med pollen.

Generelt bør man altid forsøge at vælge insektbestøvede eller selvbestøvende planter frem for vindbestøvede.

Planter med kraftige dufte skal vælges med omhu, da nogen arter kan genere personer med astma eller følsomme luftveje. Dog kan duften fra blomster også virke vejledende for synshandicappede og generelt give en god oplevelse af fx en park.

Græs er også et problem for mange allergikere. Her kan med fordel vælges Mikrokløver, som tilhører ærteblomstfamilien, og dermed ikke er en græs, der giver problemer for pollenallergikere. Hvis græs slåes ofte, og det afskårne græs opsamles, mindskes udviklingen af pollen.

Jævne gangbaner og naturlige ledelinjer

Der skal sikres gode brede gangbaner med en jævn overflade. Her kan leret vejgrus bl.a. benyttes. Som ledelinje skal kanten mellem gangbanen og det omkringliggende areal fx græsareal benyttes. Det er vigtigt at sikre god tilgængelighed ved krydsene stier, hvis der ikke anlægges særlige ledelinjer.

På strande kan der anlægges en gangbane i træ, som fører helt ned til vandkanten. Badebroer anlægges med ramper, så de kan benyttes af personer i kørestol. Som minimum skal der anlægges rækværk i den ene side på trapper og badebroer.

Foto 17: Tilgængelig strand og badebro.

Adskillelse af trafikanter

Hvis man må cykle i naturområdet, skal der sikres en god adskillelse mellem den gående og den cyklende trafik. Stierne kan anlægges i separate tracéer eller som en delt sti med en tydelig taktile adskillelse imellem fx tre rækker chaussésten eller to rækker brosten.

Det anbefales at der anlægges særlige foranstaltninger ved krydsende stier.

Foto 18: Delt sti med tydelig adskillelse af trafikanter

Information

Visuel information suppleres med auditiv og/eller taktil information. Auditiv information vil komme flere til gode, da ikke alle synshandicappede kan blindskrift.

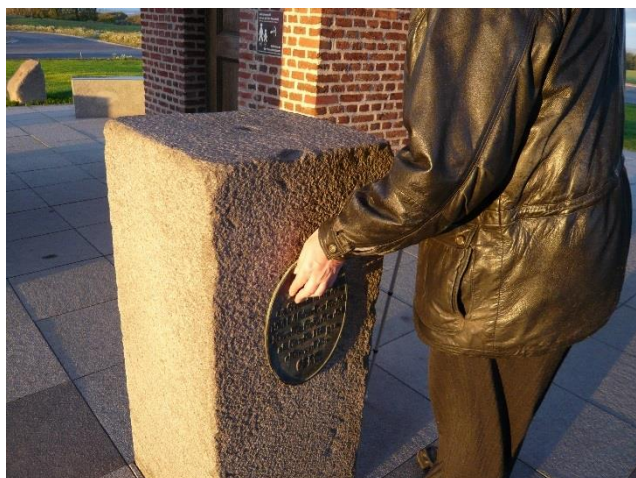

Foto 19: Synshandicappet føler på taktil information.

Hvilemuligheder

Der opsættes hvilemuligheder med passende mellemrum. Der sikres jævne gangbaner hen til hvilemulighederne.

Det sikres, at bænke udstyres med ryg- og armlæn.

Foto 20: Tilgængelig bæk med ryglæn og armlæn.

Inventar

Inventar såsom skraldespande, pullerter, kunst placeres uden for eller i siden af gangbaner. Såfremt, der er information omkring et kunstværk, bør der være en gangbane, som leder op til denne.

Foto 21: Gangbane i park. Inventar er placeret i kanten eller uden for gangbane.

Belysning

Der sikres tydelig belysning, som ikke blænder. Belysning er med til at skabe tryghed og kan bruges som naturlig ledelinje for synshandicappede.

Foto 22: Belysning giver trygge og tilgængelige opholdsrum.

Tilgængelighed i Slagelse Kommune

Tilgængelighed på tværs af centre

Det er vigtigt, at arbejdet med tilgængelighed bliver forankret på tværs af kommunens centre. I dette afsnit beskrives, hvordan kommunens andre centre arbejder med tilgængelighed.

Kommunale Ejendomme

Kommunale Ejendomme arbejder med tilgængelighed på forskellige måder. Der arbejdes til stadighed på, at få gjort kommunens bygninger tilgængelige.

Hvert 10. år bliver bygningerne gransket herunder også tilgængelighed. Der udarbejdes en liste over tiltag, som skal udbedres, og disse prioriteres.

Pr. 1. januar 2016 gennemgås alle de kommunale bygninger efter de skærpede krav, hvor det tidligere kun var administrationsbygningerne.

Kommunale Ejendomme har derfor en række planlagte tilgængelighedsprojekter, der løbende udføres. Ud over de planlagte projekter, løser de også problemer, som situationen opstår. Nye ikke-planlagte projekter kan blive prioriteret foran eksisterende planlagte projekter, fx hvis en skole henvender sig med behov for en særligt løsning for en elev i kørestol, vil dette prioriteres højt og løses før andre planlagte projekter.

Centeret har økonomi til en del løbende udbedringer og ansøger om flere penge ved større behov eller udskyder planlagte projekter, hvis der opstår akutte problemer.

Kommunale Ejendomme vejleder private institutioner omkring tilgængelighed som en ekstra service. Dette kan fx være en læge som ønsker at gøre adgangen til sin praksis tilgængelig.

Sundhed og Omsorg

Sundhed og Omsorg arbejder ikke specifikt med tilgængelighed som et selvstændigt tema/fokusområde. I stedet tænkes muligheden for at komme rundt, adgangsforhold, bevægelse mv. ind som en naturlig del i deres indsatser i forhold til borgernes dagligdag. Dette gælder både for det overordnede strukturelle niveau – de fysiske rammer i kommunen – og for den enkelte borgers muligheder i hverdagen både i og uden for eget hjem.

”Bevægelse” som en naturlig del af dagligdagen er i øvrigt et tema, der arbejdes med, ligesom ”hverdagsrehabilitering” og ”velfærdsteknologi” på sin vis også handler om tilgængelighed og rammer, som centret har indflydelse på. Alt sammen fokusområder hos Center for Sundhed og Omsorg.

Der arbejdes specifikt med tilgængelighed i enkelte virksomheder, hvor emner som adgangsforhold, synlighed mv. er på dagsordenen, men det er ikke muligt at kortlægge, hvor det sker.

Handicap og Psykiatri:

Blinde borgere i Slagelse Kommune tilbydes oplæring i at færdes og finde rundt i kommunen. Mobility undervisningen tilbydes af Center for Specialundervisning (CSU). CSU samarbejder med Institutet for Blinde og Svagsynede, samt Dansk Blindesamfund og andre handicaporganisationer.

Center for Handicap og Psykiatri har været med i et samarbejde med blandt andet Muskelsvindsfonden, og har udarbejdet en folder til handicapguide ved turistattraktioner. Det var et samarbejde med private og offentlige midler.

Guiden findes her:

<http://www.slagelse.dk/media/7044270/tilgaengelige-oplevelser-ny.pdf>

Center for Handicap og Psykiatri bevilger handicapkørsel.

Kobling mellem vej og bygning

Koblingen mellem vej og bygning giver ofte problemer med tilgængelighed.

I Slagelse Kommune ligger grænsen mellem Center for Kommunale Ejendomme og Center for Teknik og Miljø's ansvarsområde i ejendomsskel. Dvs. at Center for Kommunale Ejendomme's arbejdsområde ikke blot dækker bygninger, men også adgange til bygningen, såfremt adgangen befinder sig inden for skel.

Dette gælder naturligvis kun offentlige bygninger.

Center for Teknik og Miljø har ansvaret for vejareal hen til ejendomsskel.

I Slagelse Kommune arbejdes der for, at kommunikationen omkring færdselshandicappedes behov mellem kommunens centre bliver bedre, så alle kommunens offentlige veje og bygninger og koblingen mellem disse bliver tilgængelige for alle.

Foto 23: Adgang fra vej til rejsemål i Skælskør

Offentlig eller privat?

Slagelse Kommune har kun beføjelser til at ændre på forholdene på offentlige veje og bygninger.

Kommunen har derfor ikke mulighed at forbedre tilgængeligheden til private bygninger fx lægehuse, kirker, stationsbygninger samt private stier/veje, der anvendes af borgerne.

Slagelse Kommune må ikke betale for udbedringer på private veje og stier, men forsøger gennem dialog at gøre de private ejere opmærksomme på problemet med tilgængelighed for alle.

Kirkerne ejes af staten, og Slagelse Kommune kan derfor heller ikke ændre forholdene her. Dog er forarealerne til enkelte af kirkerne kommunale, og Slagelse Kommune arbejder på at gøre disse tilgængelige.

Gamle bydele

I Slagelse Kommune findes flere gamle historiske bydele. Her er gaderne anlagt i charmerende toppede brosten og flere gader er uden gangbaner. Disse forhold er ikke optimale for færdselshandicappede.

Samtidig med at Slagelse Kommune ønsker bedre tilgængelighed for alle i kommunen, er der også et ønske om at bevare de gamle bydele.

I de historiske bydele vil tilgængelighed kun blive indarbejdet med respekt for byens historie og æstetik.

Foto 24: Gader og gangbaner med brosten i den gamle bydel.

Mobilitet i Slagelse Kommune

Der er flere måder at komme rundt på i kommunen, både med bus, tog og færge.

De mange tilbud findes her:

<http://www.slagelse.dk/borger/trafik,-veje-og-havne/faerge,-bus-og-tog>

For færdselshandicappede, der ikke kan køre egen bil, er de primære muligheder:

- Busser
- Tog
- Flextrafik
- Handicapkørsel

Busser

For færdselshandicappede, som ikke kan køre bil, er det offentlige busrutenet den primære transportform. Det er derfor vigtigt, at kommunens busstoppesteder bliver tilgængelige for alle.

Dette sker ved korrekt opspring mellem fortov og kørebane samt opmærksomhedsfelter og retningsfelter, som kan vise de synshandicappede, hvor bussen er.

En overskuelig letlæselig køreplan er også vigtig. Med ny teknologi bliver det muligt at få auditiv information omkring busruter og stop.

Foto 25: Bus i Slagelse

Tog

Der kører tog gennem Slagelse og Korsør. Regionstoget kører mellem Slagelse og Tølløse, mens DSB kører mod Fyn og København.

Togstationerne er ejet af DSB, og Slagelse Kommune har derfor ikke mulighed for at ændre forholdene for færdselshandicappede her. DSB arbejder dog meget med tilgængelighed og indarbejder løbende tilgængelighed på stationer.

Flextrafik

Movia Flextrafik samler og koordinerer al kørsel for borgere, der ikke kan benytte den øvrige offentlige kollektive trafik.

Her er Flextur et tilbud for alle, hvor man selv bestemmer, hvor man vil hentes og sættes af og på hvilket tidspunkt. Flextur kører mellem kl. 06.00 og 23.00 og kan bruges af alle. Turen skal bestilles mindst to timer før.

Link til flextrafik:

<http://www.moviatrafik.dk/Flextrafik/Pages/flex.aspx>

Foto 26: Kørestolsbruger hjælpes ind i flextrafik bil.

Handicapkørsel

Er man handicappet, kan man blive visiteret til særlig handicapkørsel gennem Center for Handicap og Psykiatri.

For at blive godkendt til kørselsordningen skal man opfylde følgende betingelser:

- Man skal være så svært bevægelseshæmmet, at man ikke kan benytte de offentlige trafikmidler.
- Man skal være kørestolsbruger eller have et ganghjælpemiddel, som f.eks. en rollator, gangbuk eller albuestokke. Kørestol eller ganghjælpemiddel skal være bevilget af det offentlige/kommunen.

Link til handicapkørsel:

<http://www.slagelse.dk/borger/handicap/voksne-med-handicap/transport-for-personer-med-handicap/handicapkoersel-til-personer-med-handicap>

Handlingsplan

For at sikre en målrettet indsats med tilgængelighed er der opstillet følgende handlingsplan:

1) Registrering af øvrige ruter

Som grundlag for tilgængelighedsarbejdet foreslås det, at Slagelse Kommune registrerer problemerne på de resterende ruter og evt. supplerer med registrering i de mindre byer i kommunen.

Registreringen udføres som GIS kort, som kan bruges i forbindelse med driften og anlæg af nye projekter.

Registreringen kan benyttes til at prioritere de resterende ruter.

2) Udbedring af problemer på registrerede ruter

I forbindelse med planen er der blevet registreret ruter i de store byer: Slagelse, Korsør og Skælskør. Registreringen og beskrivelse af problemer findes i afsnittet om registrering.

For at opnå så meget tilgængelighed som muligt for pengene anbefales det, at de alvorlige problemer udbedres først.

Det anbefales, at udbedre én rute ad gangen, i stedet for pletvise udbedringer.

3) I forbindelse med planlagte drifts- og anlægsarbejder

I forbindelse med fortovsrenoveringer, cykelstiprojekter samt ved trafiksanering af veje bør det samtidig søges at udbedre en række af de øvrige problemer, som er registreret.

Ved gennemførelse af planlagte projekter, bør Teknik & Miljø som fast rutine kontrollere tilgængelighedsplanen – og registreringen med tilgængelighedsproblemer – inden et projekt iværksættes. Herigennem kan det sikres, at de registrerede problemer udbedres løbende.

Derfor anbefales det, at Teknik & Miljø internt udbreder kendskabet til og anvendelsen af tilgængelighedsplanen. Samtidig bør GIS kortet med tilgængelighedsproblemer opdateres løbende i takt med, at problemerne udbedres.

Dog vurderes det ikke muligt at etablere et samlet tilgængelighedsnet eller udbedre de særlige tilgængelighedsprojekter igennem de planlagte drifts- og anlægsarbejder. Dette skyldes, at disse arbejder prioriteres og udvælges efter andre kriterier end tilgængelighed, og således ikke vil være sammenfaldende.

Foto 27: Projekt møde ved udarbejdelse af tilgængelighedsplanen 2016

4) I forbindelse med ledningsrenovering og lign.

I de tilfælde hvor Slagelse Kommune ikke direkte er involveret i arbejder med fx kloak, el, vand, fjernvarme, tv, telefon og andre datalinjer, bør der gøres en indsats for at tilgængeligheden øges, når fortove mm. reetableres. Dette kan ske igennem krav til reetablering ved udstedelse af gravetilladelse.

5) Kontrol ved vejarbejde

Ved vejarbejde kan kommunen fortsat sikre tilgængelighed under arbejdet ved at føre kontrol med, at vejarbejderne overholder reglerne til afspærring osv. Her gælder det bl.a., at der skal være to lægter på afspærring, så blinde kan mærke afskærmningen med en blindestok.

6) Forankring i Centret

For at tilgængelighed for fremtiden bliver en del af nye projekter foreslås følgende fem punkter til forankring af tilgængelighed internt i kommunen.

Det foreslås at Center for Trafik og Miljø:

- Udarbejder et katalog med principielle arbejdstegninger for kantstensramper, fortove med ledelinjer o.l. der anvendes ved drifts- og anlægsprojekter
- Uddanner mindst en tilgængelighedsrevisor
- Udarbejder en procedure med tjekliste i forbindelse med belægningsarbejder og drift. Proceduren skal beskrive, hvordan tilgængelighed indarbejdes i kommunens projekter
- Foretager tilgængelighedsrevision af anlægsprojekter som fast procedure
- Afholder kurser for centrets ansatte i tilgængelighed

Foto 28: Besigtigelse på tilgængelighedskursus for kommunens ansatte i 2010.

7) Forankring på tværs af centre

Der skal sikres, at det konstruktive arbejde, som blev i gangsat på tværs af kommunens centre, ved opdatering af tilgængelighedsplanen, fortsætter. Dette kan ske gennem et årligt møde, hvor de forskellige centre fortæller om deres arbejde med tilgængelighed.

8) Øvrige tiltag

Ud over førnævnte tiltag, kan Slagelse Kommune gennemføre en række yderligere forbedringer af tilgængeligheden i hele kommunen. Dette kan ske ved:

- Øget håndhævelse af kommunens regulativ for råden over vejareal på handelsstrøg i samarbejde med politiet
- Fortsat, konstruktiv dialog med kommunens Ældreråd og Handicapråd om aktuelle problemstillinger og behov for forbedringer
- Formidling af gennemførte tiltag gennem et kort over tilgængelighedsnettet, der viser hvilke dele, der er forbedret. Dette kan for eksempel ske via kommunens hjemmeside samt via brugerorganisationerne.

Tilgængelighedsnettet

Tilgængelighedsnettet skal sikre et acceptabelt tilbud til alle fodgængere, herunder færdselshandicappede, om at kunne færdes langs fortove og stier samt med kollektiv trafik til og fra de vigtigste rejsemål i Slagelse Kommune.

Rejsemål

Første skridt i udarbejdelsen af tilgængelighedsnettet var udvælgelsen af disse rejsemål fordelt på følgende kategorier (ikke prioriteret):

- Kultur/Musik/Teater/Parker
- Biblioteker
- Idrætshaller og Svømmehaller
- Skoler og Uddannelsesinstitutioner
- Ungdomsklubber
- Arbejdspladser
- Ældre- og Handicaptilbud
- Dagcentre
- Butikcentre
- Kollektiv transport
- Offentlige kontorer og institutioner (f.eks. Rådhuset)
- Sygehuse

Rejsemålene er udvalgt af følgegruppen blandt alle rejsemål, som er vurderet relevante i Slagelse Kommune.

Følgegruppen har lagt vægt på at kulturelle rejsemål som, biografer, musiksteder indgik i planen.

Udvælgelsen resulterede i 261 rejsemål for hele Slagelse Kommune. Samtlige rejsemål er plottet ind på et kort over Slagelse Kommune, for at undersøge den geografiske fordeling af rejsemålene, se figur på næste side.

Tabel over rejsemålene findes i bilag 2.

Rejsemålene koncentrerer sig ved de tre store byer Slagelse, Korsør og Skælskør. 188 ud af de 261 mål findes inden for disse byer. Det er derfor valgt kun at se på disse tre byer i tilgængelighedsplanen.

Tilgængelighedsruter

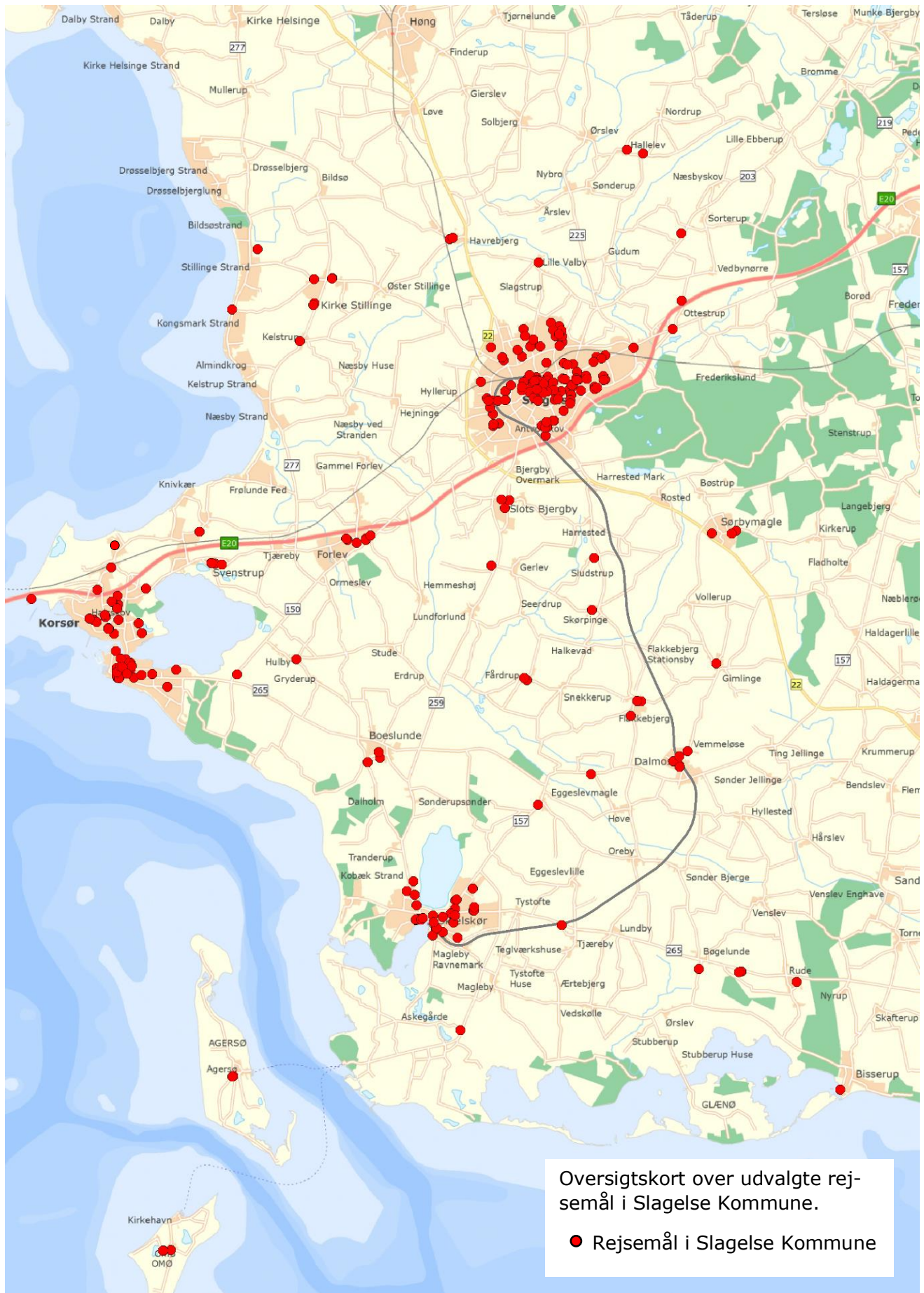
Ud fra placeringen af de udvalgte rejsemål og den kollektive trafik har følgegruppen udpeget tilgængelighedsruter.

En tilgængelighedsrute er den vej, man går via fortov eller sti, for at komme til og fra rejsemålene og sit hjem.

På følgende sider vises kort over de tre byer med rejsemål og ruter.

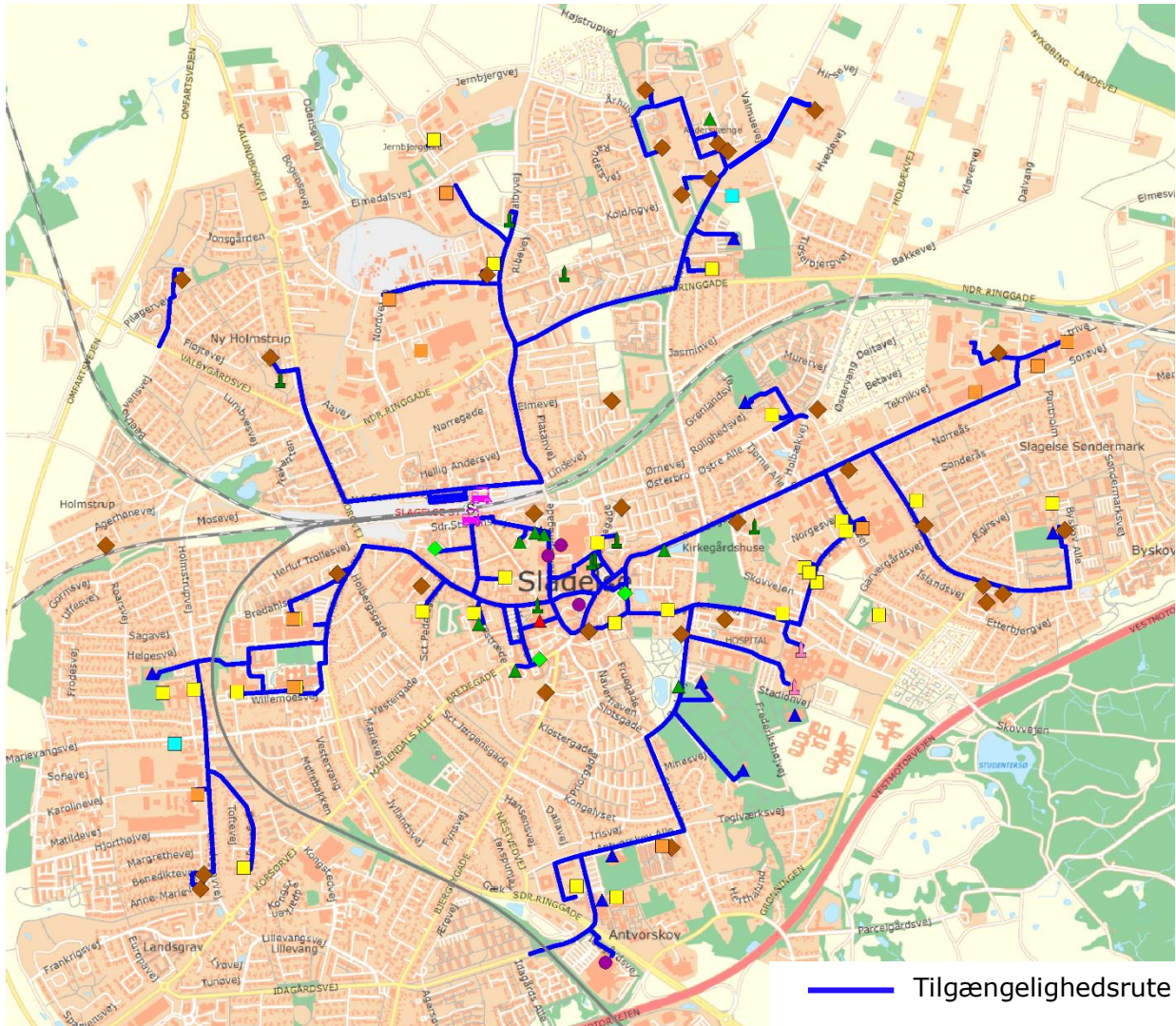

Figur 8: Mand, der benytter hvilemuligheder på busterminalen i Slagelse.

Kort 1: Rejsemål i Slagelse Kommune

Kort 2: Rejsemål og ruter i Slagelse By

I Slagelse By er 99 rejsemål forbundet med tilgængelighedsruter

Kategorier	Registrerede rejsemål
Arbejdspladser	10
Biblioteker	1
Butikcentre	4
Dagcentre	3
Idrætshaller og Svømmehaller	10
Kultur/Musik/Teater/Parker	8
Kollektiv transport	2
Offentlige kontorer og institutioner	7
Skoler og uddannelsesinstitutioner	24
Sygehuse	2
Ungdomsklubber	1
Ældre- og Handicaptilbud	27

Kort 3: Rejsemål og ruter i Korsør By

I Korsør er 47 rejsemål forbundet med tilgængelighedsruter.

Kategorier	Registrerede rejsemål
Arbejdspladser	
Biblioteker	1
Butikcentre	1
Dagcentre	3
Idrætshaller og Svømmehaller	3
Kultur/Musik/Teater/Parker	9
Kollektiv transport	2
Offentlige kontorer og institutioner	3
Skoler og uddannelsesinstitutioner	6
Sygehuse	1
Ungdomsklubber	2
Ældre- og Handicaptilbud	16

Kort 4: Rejsemål og ruter i Skælskør By

I Skælskør er 26 rejsemål forbundet med tilgængelighedsruter.

Kategorier	Registrerede rejsemål
Arbejdspladser	2
Biblioteker	1
Butikscentre	
Dagcentre	1
Idrætshaller og Svømmehaller	3
Kultur/Musik/Teater/Parker	4
Kollektiv transport	1
Offentlige kontorer og institutioner	1
Skoler og uddannelsesinstitutioner	3
Sygehuse	1
Ungdomsklubber	1
Ældre- og Handicaptilbud	8

Registrering

Der er gennemført en systematisk registrering af tilgængelighedsproblemer på ruter i de tre byer; Slagelse, Korsør og Skælskør. Registreringen er foretaget ved fotoregistrering, hvor problemer er dokumenteret med fotos, samt indtegnet på en plan over ruten.

Registreringen er foretaget af uddannet tilgængelighedsrevisor samt af følgegruppen.

På de følgende sider beskrives problemerne yderligere mht. type og kategori og der gives eksempler fra de tre registrerede ruter.

For hver rute er beskrevet følgende:

- Rutens forløb samt hvilke rejsemål ruten forbinder
- Sammenfatning af overordnede problemer på delstrækning
- Eksempler i form af fotos af eksisterende forhold og forslag til konkrete ændringer (skitseret på fotos) med uddybende beskrivelse af eksisterende forhold og forslag til ændringer i billedtekst
- Oversigtskort for ruten, hvor tilgængelighedsproblemer er vist med farvede prikker, svarende til forskellige problemtyper, der er anført i afsnittet om problemtyper
- Oversigtskort for ruten, hvor tilgængelighedsproblemerne er vist i forhold til problemkategori jf. beskrivelsen i afsnittet om problemkategorier.

Problemtyper

Som grundlag for listen over problemtyper, er benyttet vejreglen "Færdselsarealer for alle – Håndbog i tilgængelighed".

Registreringerne er inddelt i 10 typer af forhold.

1. Fodgængerkrydsninger

- 1.1 Opmærksomheds- og retningsfelt
- 1.2 Nedsænket kantsten/rampe
- 1.3 Opspring for blinde
- 1.4 Akustisk signal
- 1.5 Gangbane til kryds
- 1.6 Helle
- 1.7 Ureguleret overgang
- 1.8 Krydsningsmulighed mangler

2. Gangbane

- 2.1 Gangbane (mangler, stopper brat, er ujævn)
- 2.2 Ledelinje
- 2.3 Inventar i gangbane
- 2.4 Opmærksomhedsfelt ved gangbane

3. Overkørsel

- 3.1 Overkørsel i brosten/chaussésten
- 3.2 Overkørsel i jævn belægning

4. Busstoppested

- 4.1 Opmærksomhedsfelt
- 4.2 Ramper fra cykelsti til fortov
- 4.3 Opspring for blinde
- 4.4 Læskærm
- 4.5 Bænk
- 4.6 Stander inkl. køreplan
- 4.7 Opspring mod kørebane

5. Hvileplads

6. Trappe/Rampe

7. Information

8. Værn

9. Toiletter

10. Handicapparkeringspladser

Problemtyperne er nærmere beskrevet i bilag 3.

Problemkategori

For at give et overblik over omfanget af tilgængelighedsproblemer på hver rute, er de 10 problemtyper opdelt i tre kategorier, alt efter hvor alvorlige de er.

De følgende kategorier er anvendt ved den gennemførte registrering:

A - Alvorlige problemer (Rød):

Forhold som medfører stor gene, eller at en eller flere brugergrupper ikke kan passere et punkt eller en strækning på ruten.

Eksempel: En gangbane udformet med brosten. Dette giver ubehag for flertallet af fodgængere, og store vanskeligheder ved passage for kørestolsbrugere og andre gangbesværende.

B – Problemer (Gul):

Forhold som enten medfører, at enkelte brugere ikke kan passere et punkt eller en strækning på ruten, eller giver nedsat komfort eller omveje, og gør det vanskeligt at færdes på ruten for en eller flere brugergrupper.

Eksempel: En gangbane mangler en ledelinie. Størsteparten af brugerne kan færdes uden ledelinie, men det gør det vanskeligt for blinde og svagsynede at orientere sig.

C - Mulighed for forbedring (Grøn):

Forhold som medfører, at enkelte grupper ikke har optimal tilgængelighed. Ved korrekt udformning / udbedring vil man opnå bedre og mere komfortable forhold.

Eksempel: Blindekanter. Opspring på 2,5-3 cm gør det nemmere for blinde og svagsynede at orientere sig.

F – Registrering fra Følgegruppe (Blå):

Problemer, som er registreret af følgegruppen, har en kategori for sig selv, så det er tydeligt, hvilke problemer brugerne oplever som størst.

U – Udbedret (Hvid):

Problemer, som blev registreret i 2009, men som er udbedret.

Samlet registrering

Der er i alt registreret 1560 problemer i Slagelse Kommune. Tabellen nedenunder angiver, hvorledes de registrerede problemer fordeler sig på typer og kategorier. De hyppigste problemer er gangbaner, fodgængerkryds og tapper.

På de følgende sider beskrives tilgængeligheden i de tre byer, baseret på registreringer og følgegruppens problemudpegninger. For hver rute beskrives:

Sammenfatning af problemer på ruten

- Oversigtskort over problemtyper
- Oversigtskort over problemkategorier
- Eksempler på problemer og løsninger

Problemtype		I alt	A	B	C	(-)
Fodgængerkrydsninger	1.1 Opmærksomheds- og retningsfelter	79	73	5	1	0
	1.2 Nedsænket kantsten/rampe	119	38	69	2	10
	1.3 Opspring for blinde (opspring min. 6 cm)	103	32	5	66	0
	1.4 Akustisk signal	30	24	3	1	2
	1.5 Gangbane til kryds	10	3	6	1	0
	1.6 Helle	6	1	3	2	0
	1.7 Ureguleret overgang	46	2	43	0	1
	1.8 Mangler krydsningsmulighed	8	0	6	2	0
Gangbaner	2.1 Gangbane (mangler, stopper brat, er ujævn)	317	119	155	34	9
	2.2 Ledelinje	200	0	167	32	1
	2.3 Inventar i gangbane	226	22	120	79	5
	2.4 Opmærksomhedsfelt ved retningsskift	45	1	36	8	0
Overkørsel	3.1 Overkørsel i ujævn belægning	18	17	1	0	0
	3.2 Overkørsel i jævn belægning	30	0	30	0	0
Busstoppesteder	4.1 Opmærksomheds- og retningsfelt ved busstop	30	0	28	2	0
	4.2 Nedsænket kantsten ved midterdør	2	2	0	0	0
	4.3 Opspring fra cykelsti til perron/fortov	11	0	10	1	0
	4.4 Læskærm ved bus	27	0	17	9	1
	4.5 Bænk ved bus	31	0	13	18	0
	4.6 Stander inkl. køreplan	32	0	8	24	0
	4.7 Opspring mod kørebane	5	1	4	0	0
5. Hvileplads	44	0	15	29	0	
6. Trappe/Rampe	101	36	22	30	13	
7. Information	7	0	6	1	0	
8. Værn	13	4	9	0	0	
9. Toiletter	0	0	0	0	0	
10. Handicapparkering	18	3	9	1	5	
Øvrige problemudpegninger	2	0	1	0	1	
I alt		1560	378	791	343	48

Tabel 2: Samlet registrering for Slagelse Kommune

Registrering i Slagelse By

Sammenfatning

Der er i alt registreret 639 problemer i Slagelse By siden de første registreringer blev gennemført i 2008. Generelle tendenser beskrives herunder:

Handelsgader

Flere af de registrerede gader i Slagelse er gågader og handelsgader. Generelt for disse er, at der mangler klart definerede gangbaner at orientere sig efter, samtidigt med at der er en række skilte og butiksudstillinger placeret i gangbanen.

Gangbaner i brosten /chaussésten

Flere fortove i centrum er udført i betonfliser med én række chaussésten i mellem. Denne type fortov giver generelt en jævn gangbane, men kan også virke forvirrende, hvis de ikke anlagt korrekt. Da rækken med chaussésten virker som en visuel ledelinje for svagsynede er det vigtigt, at fortovet afsluttes korrekt eller trækkes med rundt om hjørner ved kryds. Flere steder er dette ikke gjort korrekt.

Ledelinjer og opmærksomhedsfelter

Der mangler ledelinjer og opmærksomhedsfelter mange steder. Ledelinjer og opmærksomhedsfelter hjælper blinde og svagsynede med at finde vej og er derfor en vigtig forbindelse med tilgængelighed på stier og gangbaner.

Ramper ved fodgængerkrydsninger

Der er flere fodgængerkrydsninger, der enten mangler rampe eller har anlagt en asfaltrampe, der er for stejl. Denne type problemer er en stor barriere for personer i kørestol, med rollator eller dårligt gående.

Uregulerede overgange

Der er registreret flere uregulerede overgange. Uregulerede overgange er problematiske for flere brugergrupper, bl.a. synshandicappede, dårligt gående, børn og ældre.

Regulerede overgange

Overgange der er reguleret med signalanlæg, og/eller fodgængerfelt der mangler opmærksom-

hedsfelt, retningsfelt samt en todeling af niveauforskelle, der tilgodeser både blinde og kørestolsbrugere.

Private fællesveje

De private fællesveje eller øvrige private arealer indgår ikke som en del af tilgængelighedsruterne i Slagelse. Enkelte steder, hvor en privat fællesvej udgør en naturlig del af ruten til et rejsemål, er der alligevel foretaget en problemregistrering. Det er ønskeligt at tilgængelighedsplanen skal være med til at åbne op for dialog og vejledning omkring tilgængelighedsproblemer med private ejere, om hvordan problemerne eventuelt kan løses.

Slagelse Busterminal

Registreringen ved busterminalen afdækker flere alvorlige tilgængelighedsproblemer. Generelt er der anvendt Chaussésten som belægning ved ankomst til bus-ø, hvilket giver ujævn belægning. Dernæst er der flere steder, hvor passagerne bliver smalle eller forløbet bliver ulogisk pga. bygværker midt i gangbanen.

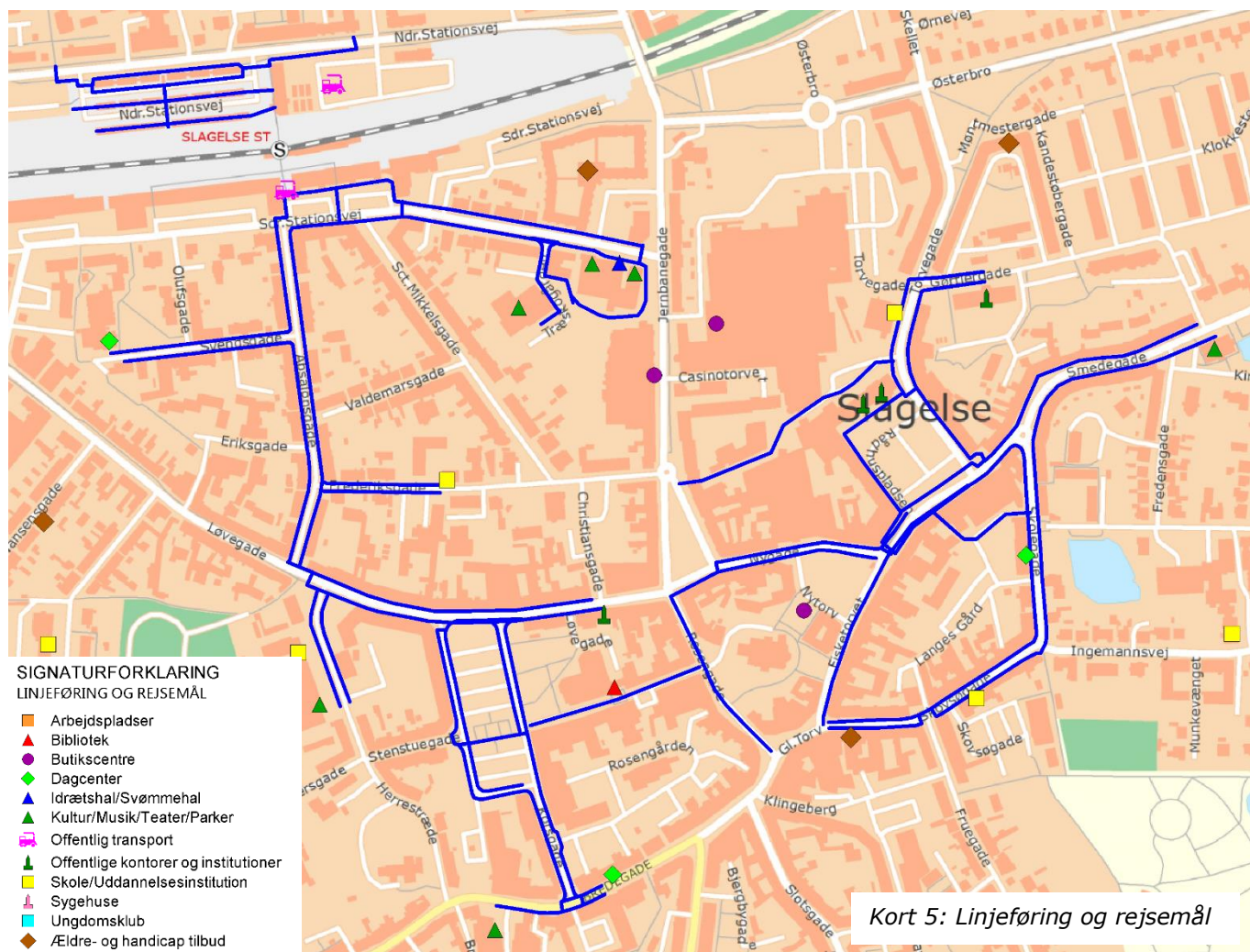
Foto 29: Adgang til bus-ø er anlagt i ujævne chaussésten.

Problemtype		I alt	A	B	C	(-)
Fodgængerkrydsninger	1.1 Opmærksomhedsfelt- og retningsfelter	27	23	4	0	0
	1.2 Nedsænket kantsten/rampe	24	10	12	2	0
	1.3 Opspring for blinde (opspring min. 6 cm)	36	17	5	14	0
	1.4 Akustisk signal	8	8	0	0	0
	1.5 Gangbane til kryds	4	1	2	1	0
	1.6 Helle	3	1	0	2	0
	1.7 Ureguleret overgang	16	0	16	0	0
	1.8 Mangler krydsningsmulighed	4	0	2	2	0
Gangbaner	2.1 Gangbane (mangler, stopper brat, er ujævn)	153	55	79	18	1
	2.2 Ledelinje	89	0	82	7	0
	2.3 Inventar i gangbane	105	9	61	35	0
	2.4 Opmærksomhedsfelt ved retningsskift	14	1	10	3	0
Overkørsel	3.1 Overkørsel i ujævn belægning	4	4	0	0	0
	3.2 Overkørsel i jævn belægning	6	0	6	0	0
Busstoppesteder	4.1 Opmærksomheds- og retningsfelt ved busstop	16	0	14	2	0
	4.2 Nedsænket kantsten ved midterdør	0	0	0	0	0
	4.3 Opspring fra cykelsti til perron/fortov	9	0	9	0	0
	4.4 Læskærm ved bus	13	0	6	7	0
	4.5 Bænk ved bus	15	0	3	12	0
	4.6 Stander inkl. køreplan	18	0	8	10	0
	4.7 Opspring mod kørebane	2	0	2	0	0
5. Hvileplads	25	0	8	17	0	
6. Trappe/Rampe	30	5	7	18	0	
7. Information	2	0	1	1	0	
8. Værn	4	3	1	0	0	
9. Toiletter	0	0	0	0	0	
10. Handicapparkering	10	2	7	0	1	
	Øvrige problemudpegninger	2	0	1	0	1
I alt		639	139	346	151	3

Tabel 3: Registrering for Slagelse By

Linjeføring og rejsemål i Slagelse

Ruten forbinder 24 rejsemål

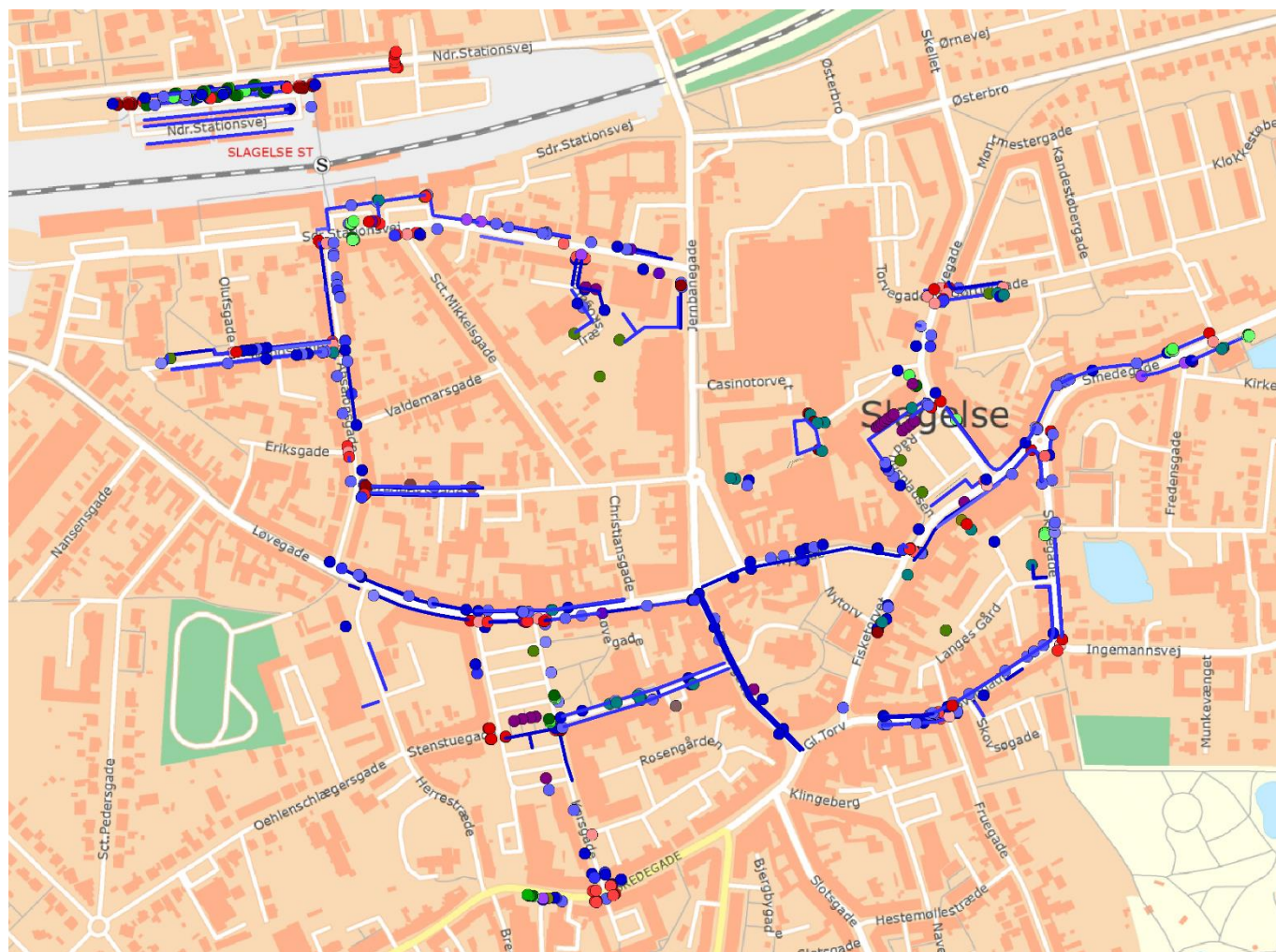
- Slagelse Bibliotek
- Galleriet
- Midgård
- Rosenhuset
- Kongenshave Centret
- Antvorskov Kasernes Idrætshaller
- Musikhuset
- Det røde Tårn
- Slagelse Teater
- Krabasken
- Slagelse Biograf
- Smedegadeanlægget
- Slagelse Busterminal
- Slagelse Station
- Socialforvaltningen, Gørtlergade
- Socialforvaltningen, Rådhuspladsen
- Slagelse Turistkontor
- Slagelse Rådhus
- VUC
- Østre Skole
- X-Class
- Dyhrs Skole
- Vasac Slagelse
- Plejecenter Alliancehaven

Ruten omfatter følgende veje

- Ndr. Stationsvej, busterminal
- Sdr. Stationsvej fra Jernbanegade til Absalonsgade
- Gørtlergade fra Torvegade til Socialforvaltningen
- Løvegade fra Absalonsgade til Christiansgade
- Skovsøgade fra Fisketorvet til Skolegade
- Smedegade fra Gørtlergade til Nygade
- Stenstuegade (Gågaden)
- Rådhuspladsen
- Absalonsgade
- Svendsgade
- Herrestræde
- Skolegade
- Torvegade
- Træskogården
- Frederiksgade
- Rosengade – Nygade – Fisketorvet
- Passage mellem Schwaizerpladsen og Torvegade
- Passage mellem Nygade og Langes Gård
- H.P. Hansens Plads
- Korsgade
- Bredegade

Oversigt fordelt på problemtyper

Kort 6: Registreringer for Slagelse By fordelt på problemtyper

SIGNATURFORKLARING PROBLEMTYPER

- 1.1 Opmærksomhedsfelt
- 1.2 Kantsten / rampe
- 1.3 Taktile adskillelse
- 1.4 Akustisk signal
- 1.5 Gangbane til kryds
- 1.6 Helle
- 1.7 Ureguleret overgang
- 1.8 Mangler krydsningsmulighed
- 2.1 Gangbane (mangler, ujævn, stopper brat)
- 2.2 Ledelinje
- 2.3 Inventat i gangbane
- 2.4 Opmærksomhedsfelt ved gangbane
- 3.1 Overkørsel i ujævn belægning
- 3.2 Overkørsel i jævn belægning
- 4.1 Opmærksomhedsfelt ved busstoppested
- 4.3 Blindekant ved bus
- 4.4 - Læskærm ved bus
- 4.5 Bænk ved bus
- 4.6 Stander og køreplan ved bus
- 5 Hvileplads
- 6 Trappe / rampe
- 7 Information
- 8 Værn
- 10 Handicapparkering

Eksempler og løsningsforslag

Handelsgader i Slagelse mangler tydelig markering af gangbaner, indretning- og udligningszoner, hvilket medfører, at butiksskilte bliver placeret i gangbaner. En gangbane i belægningsfliser og inventar- og udligningszoner i chaussten giver et visuelt naturligt gangbaneforløb. Samtidigt sikrer man jævn belægning i gangbanen.

Foto 30: Utulgængelig gangbane, med brosten og inventar

Illustration 1: Jævn gangbane med udligningszone, inventarzone og jævn belægning

På busterminalen i Slagelse er heller og overgange sænket ned i niveau med kørebanen. Det giver god tilgængelighed for bevægelsehandicappede, men er problematisk for personer med synshandicap. Heller og krydsninger gøres tilgængelige ved at hæve hellen mindst 6 cm og etablere retningsfelter i det hævede areal. Resterende helle markeres med opmærksomhedsfelter langs kantsten

Foto 31: Utulgængelig helle

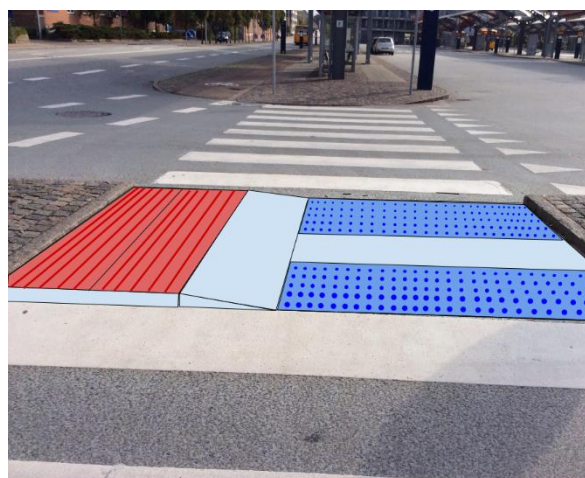

Illustration 2: Tilgængelig helle med to-delt løsning for synshandicappede og bevægelsehæmmede.

Registrering i Korsør

Sammenfatning

Der er i alt registreret 615 problemer i Korsør siden de første registreringer blev gennemført i 2008. Generelle tendenser beskrives herunder:

Gangbaner i asfalt

En stor del af fortovene i Korsør er asfalteret. Det er et generelt problem, at asfaltbelægningen flere steder er slidt ned og ujævn, og der mangler ledelinjer og inventarzoner. Dette medfører, at der ikke er en afgrænsning mellem gangareal og opstillet inventar. Flere steder er særligt lygtepæle og skiltestandere forhindringer i gangbanen.

Gangbaner i brosten /chaussésten

Flere fortove er udført i betonfliser med én række chaussésten i mellem. Denne type fortov giver generelt en jævn gangbane, men kan også virke forvirrende, hvis de ikke er anlagt korrekt. Da rækken med chaussésten virker som en visuel ledelinje for svagsynede er det vigtigt, at fortovet afsluttes korrekt eller trækkes med rundt hjørner ved kryds. Flere steder er dette ikke gjort korrekt.

Ledelinjer og opmærksomhedsfelter

Der mangler ledelinjer og opmærksomhedsfelter på hele strækninger. Ledelinjer og opmærksomhedsfelter hjælper blinde og svagsynede med at finde vej og er derfor en vigtig forbindelse med tilgængelighed på stier og gangbaner.

Ramper ved fodgængerkrydsninger

Der er flere fodgængerkrydsninger, der enten mangler rampe eller har anlagt en asfaltrampe, der er for stejl. Denne type problemer er en

stor barriere for personer i kørestol, med rullator eller dårligt gående. Ved registreringen blev observeret flere kørestolsbrugere, der anvendte kørebanen frem for fortovet.

Uregulerede overgange

Der er registreret flere uregulerede overgange. Uregulerede overgange er svære at forcere for synshandicappede.

Foto 32: Smal, men jævn sti langs vandet.

Problemtype		I alt	A	B	C	(-)
Fodgængerkrydsninger	1.1 Opmærksomhedsfelt- og retningsfelter	42	42	0	0	0
	1.2 Nedsænket kantsten/rampe	66	15	43	0	8
	1.3 Opspring for blinde (opspring min. 6 cm)	51	13	0	38	0
	1.4 Akustisk signal	22	16	3	1	2
	1.5 Gangbane til kryds	5	1	4	0	0
	1.6 Helle	2	0	2	0	0
	1.7 Ureguleret overgang	21	0	20	0	1
	1.8 Mangler krydsningsmulighed	4	0	4	0	0
Gangbaner	2.1 Gangbane (mangler, stopper brat, er ujævn)	121	52	48	16	5
	2.2 Ledelinje	83	0	59	23	1
	2.3 Inventar i gangbane	68	7	34	24	3
	2.4 Opmærksomhedsfelt ved retningsskift	17	0	13	4	0
Overkørsel	3.1 Overkørsel i ujævn belægning	6	5	1	0	0
	3.2 Overkørsel i jævn belægning	24	0	24	0	0
Busstoppesteder	4.1 Opmærksomheds- og retningsfelt ved busstop	13	0	13	0	0
	4.2 Nedsænket kantsten ved midterdør	1	1	0	0	0
	4.3 Opspring fra cykelsti til perron/fortov	2	0	1	1	0
	4.4 Læskærm ved bus	10	0	8	2	0
	4.5 Bænk ved bus	13	0	7	6	0
	4.6 Stander inkl. køreplan	11	0	0	11	0
	4.7 Opspring mod kørebane	2	1	1	0	0
5. Hvileplads	11	0	2	9	0	
6. Trappe/Rampe	10	3	1	2	4	
7. Information	3	0	3	0	0	
8. Værn	1	1	0	0	0	
9. Toiletter	0	0	0	0	0	
10. Handicapparkering	6	0	2	0	4	
	Øvrige problemudpegninger	0	0	0	0	0
I alt		615	157	293	137	28

Tabel 4: Registrering for Korsør By

Linjeføring og rejsemål i Korsør

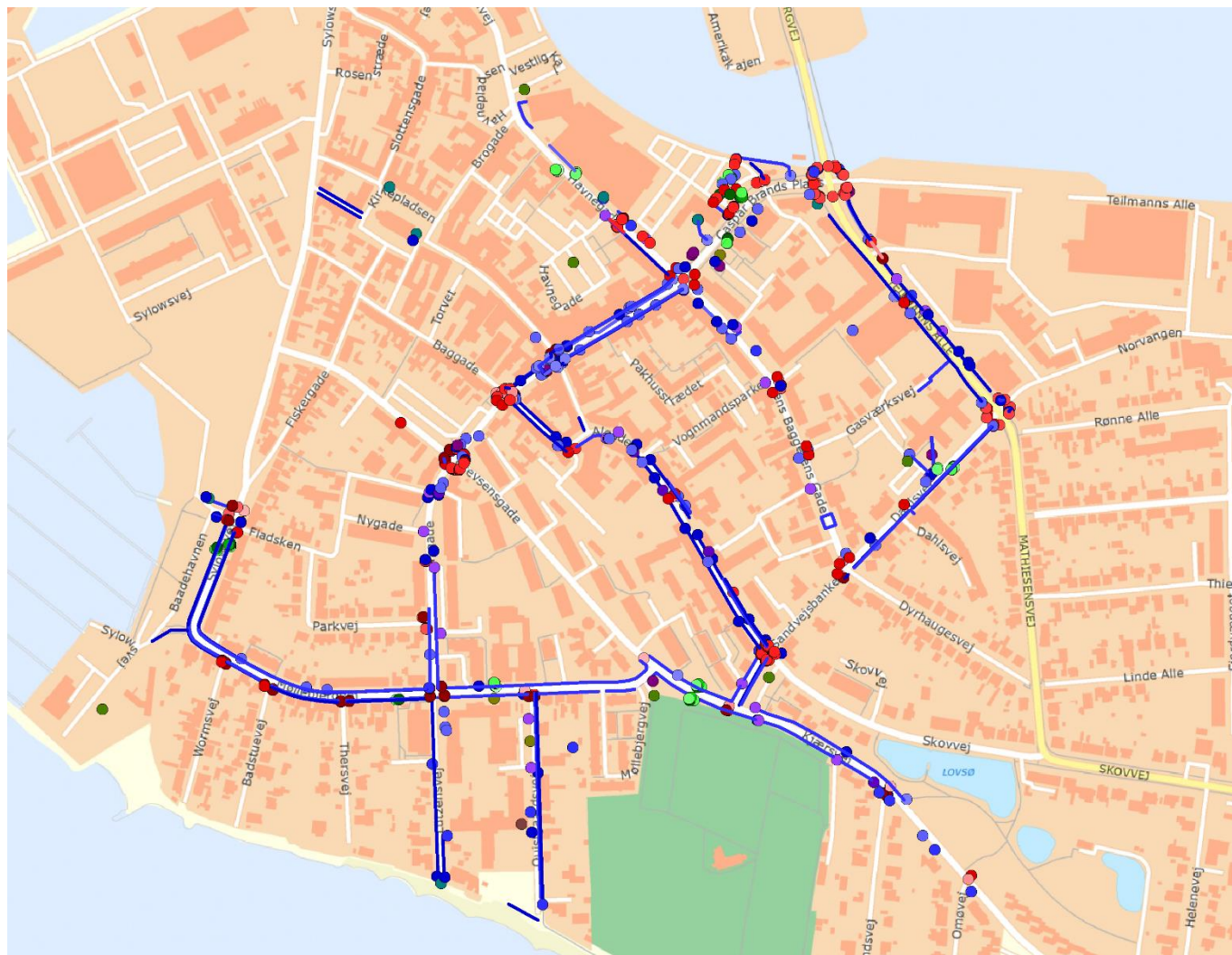
Ruten forbinder 20 rejsemål

- Korsør Dagcenter
- Storebæltshallen
- Caspar Brands Plads
- Baggesenskolen
- Helms Skole
- KUK Junior- og Ungdomsklub
- Plejecenter Quistgården
- Plejecentret Lützensvej
- Møllegårdsparkens Ældreboliger
- Quistgaardsvej Ældre/Plejeboliger
- Vesterled Ældreboliger
- Korsør Rådhus
- Administrationsbygningen
- Korsør Sygehus
- Vesterled
- Kongegårdshaven
- Havnearkaderne
- Stapels Gård
- Kongegården
- Bomhuset

Ruten omfatter følgende veje

- Dahlsvej fra Teilmanns Allé til Jens Baggesens Gade
- Teilmanns Allé fra Caspar Brands Plads til Dahlsvej
- Havnegade fra Havnearkaderne til Nygade
- Algade fra Baggade til Sandvejsbanken
- Nygade fra Møllebjergrvej til Havnegade
- Baggade fra Nygade til Algade
- Jens Baggesens Gade
- Caspar Brands Plads
- Nankes Plads
- Kjærvej fra Nankes Plads til Omøvej
- Grevsensgade til Møllebjergrvej
- Møllebjergrvej til Sylowsvej
- Sylowsvej til havnen
- Lützensvej
- Quistgaardsvej

Oversigt fordelt på problemtyper

SIGNATURFORKLARING

PROBLEMTYPER

- 1.1 Opmærksomhedsfelt
- 1.2 Kantsten / rampe
- 1.3 Taktil adskillelse
- 1.4 Akustisk signal
- 1.5 Gangbane til kryds
- 1.6 Helle
- 1.7 Ureguleret overgang
- 1.8 Mangler krydsningsmulighed
- 2.1 Gangbane (mangler, ujævn, stopper brat)
- 2.2 Ledelinje
- 2.3 Inventat i gangbane
- 2.4 Opmærksomhedsfelt ved gangbane
- 3.1 Overkørsel i ujævn belægning
- 3.2 Overkørsel i jævn belægning
- 4.1 Opmærksomhedsfelt ved busstoppested
- 4.3 Blindekant ved bus
- 4.4 - Læskærm ved bus
- 4.5 Bænk ved bus
- 4.6 Stander og køreplan ved bus
- 5 Hvileplads
- 6 Trappe / rampe
- 7 Information
- 8 Værn
- 10 Handicapparkering

Oversigt fordelt på problemkategorier

SIGNATURFORKLARING PROBLEMKATEGORI

- A - Alvorlig problem
- B - Problem
- C - Mulighed for forbedring
- F - Udpeget af følgegruppe
- U - Udførte tilgængelighedsprojekter

Eksempler og løsningsforslag

Busstoppestederne i Korsør mangler generelt tilgængelighedstiltag. Blandt andet mangler læskur, opmærksomheds- og retningsfelt, informationsstandere er placeret i ujævn belægning og bustiderne er skrevet med lille skrift. Busstoppestederne udstyres med stander med køreplan, der har tydelig skrift og placeres i jævn belægning. Der suppleres med opmærksomheds- og retningsfelter. Hvor det er muligt etableres buslæskure med hvilemuligheder.

Foto 33: Busstoppested mangler opmærksomhedsfelt og retningsfelt

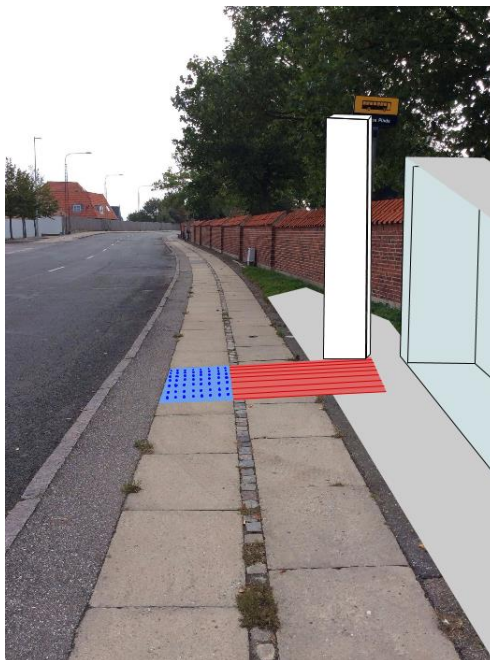

Illustration 3: Busstoppested med opmærksomhedsfelt, retningsfelt, busstander og læskærm

Flere steder i Korsør opleves ujævne gangbaner på grund af knækkede belægningsfliser. Ødelagte fliser udskiftes, således at gangbaneforløbet bliver jævnt og sikkert.

Foto 34: Knækkede fliser på fortov

Illustration 4: Jævn gangbane med nye fliser

Registrering i Skælskør

Sammenfatning

Der er i alt registreret 351 problemer i Skælskør By siden de første registreringer blev gennemført i 2008.

Den registrerede rute i Skælskør indeholder blandt andet den ny renoverede strøggade Algade. Generelt er problemet med indretningen af den nye gade, at der mangler en tydeligt defineret gangbane. Her mangler kontraster og ledelinjer til at guide især synshandicappede gennem gadeforløbet.

Alt i alt er tilgængeligheden blevet betragteligt bedre end den var ved samme registrering i 2009.

De hyppigste problemer på ruterne i Skælskør er:

Trapper og niveauforskelle

De problemer, der stadigvæk er mange af, er manglende adgangsmuligheder til en række butikker mv, hvis man sidder i kørestol eller af anden grund ikke kan komme op ad trapper. Denne problematik kan være svær at løse, da der er en stor hældning på hele Algade, hvorfor ramper ind til alle butikker vil være meget omfattende. En række butikker har flytbare ramper inde i butikken, men mangler en tydelig skiltning af dette. Det er ikke muligt for Teknik & Miljø at ændre forholdene, da Teknik & Miljø ikke ejer trapperne.

Foto 35: Algade ved registrering i 2008

Skilte og udstillinger

Der er registreret en række butiksskilte og udstillinger i gangarealet.

Ledelinjer og opmærksomhedsfelter

Der mangler ledelinjer og opmærksomhedsfelter på hele strækninger. Ledelinjer og opmærksomhedsfelter hjælper blinde og svagsynede med at finde vej og er derfor en vigtig forbindelse med tilgængelighed på stier og gangbaner.

Ramper ved fodgængerkrydsninger

Der er flere fodgængerkrydsninger, der enten mangler rampe eller har anlagt en asfaltrampe, der er for stejl. Denne type problemer er en stor barriere for personer i kørestol, med rollator eller dårligt gående. Ved registreringen blev observeret flere kørestolsbrugere, der anvendte kørebanen frem for fortovet.

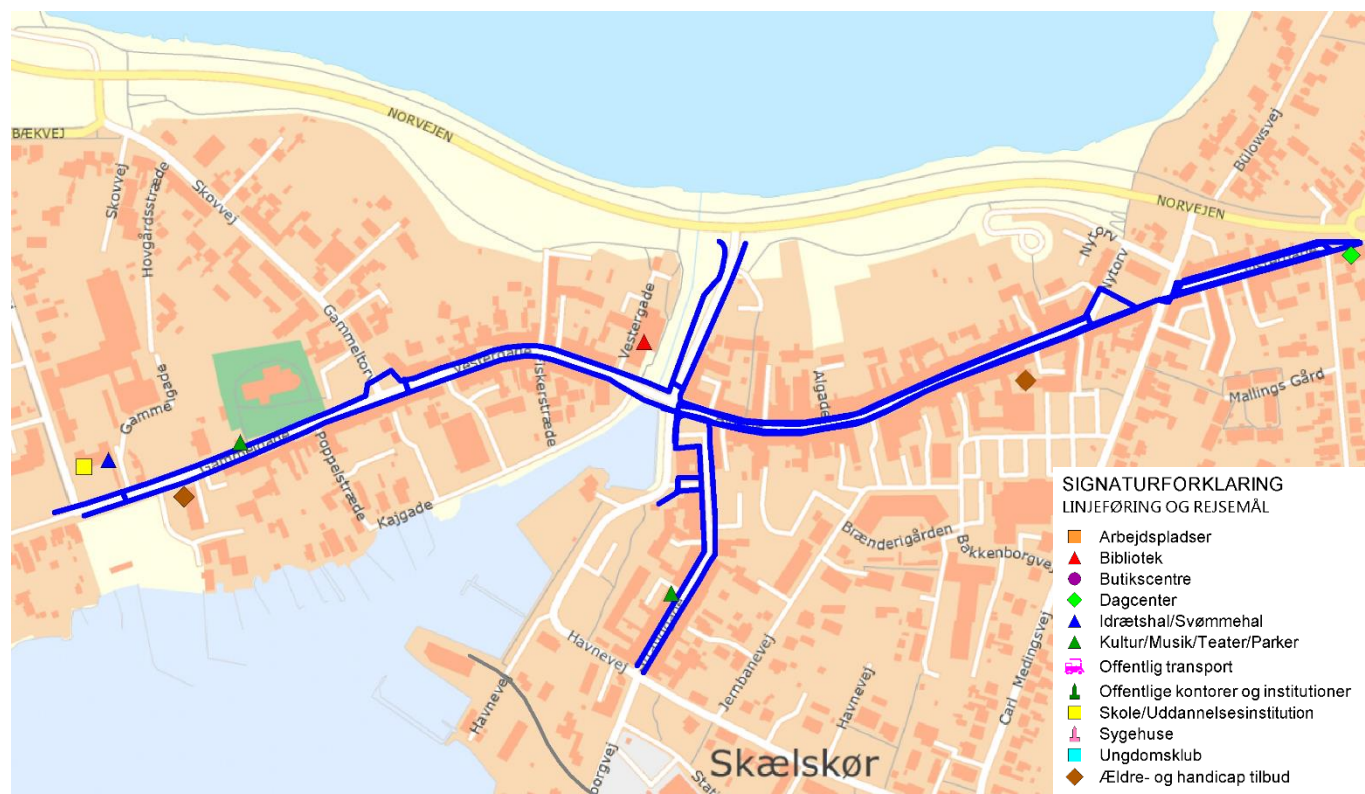
Foto 36: Algade ved registrering i 2015

Problemtype		I alt	A	B	C	(-)
Fodgængerkrydsninger	1.1 Opmærksomhedsfelt- og retningsfelter	10	8	1	1	0
	1.2 Nedsænket kantsten/rampe	29	13	14	0	2
	1.3 Opspring for blinde (opspring min. 6 cm)	16	2	0	14	0
	1.4 Akustisk signal	0	0	0	0	0
	1.5 Gangbane til kryds	1	1	0	0	0
	1.6 Helle	1	0	1	0	0
	1.7 Ureguleret overgang	9	2	7	0	0
	1.8 Mangler krydsningsmulighed	0	0	0	0	0
Gangbaner	2.1 Gangbane (mangler, stopper brat, er ujævn)	43	12	28	0	3
	2.2 Ledelinje	28	0	26	2	0
	2.3 Inventar i gangbane	53	6	25	20	2
	2.4 Opmærksomhedsfelt ved retningsskift	14	0	13	1	0
Overkørsel	3.1 Overkørsel i ujævn belægning	8	8	0	0	0
	3.2 Overkørsel i jævn belægning	0	0	0	0	0
Busstoppesteder	4.1 Opmærksomheds- og retningsfelt ved busstop	1	0	1	0	0
	4.2 Nedsænket kantsten ved midterdør	1	1	0	0	0
	4.3 Opspring fra cykelsti til perron/fortov	0	0	0	0	0
	4.4 Læskærm ved bus	4	0	3	0	1
	4.5 Bænk ved bus	3	0	3	0	0
	4.6 Stander inkl. køreplan	3	0	0	3	0
	4.7 Opspring mod kørebane	1	0	1	0	0
5. Hvileplads	8	0	5	3	0	
6. Trappe/Rampe	61	28	14	10	9	
7. Information	2	0	2	0	0	
8. Værn	8	0	8	0	0	
9. Toiletter	0	0	0	0	0	
10. Handicapparkering	2	1	0	1	0	
	Øvrige problemudpegninger	0	0	0	0	0
I alt		306	82	152	55	17

Tabel 5: Registrering i Skælskør By.

Linjeføring og rejsemål i Skælskør

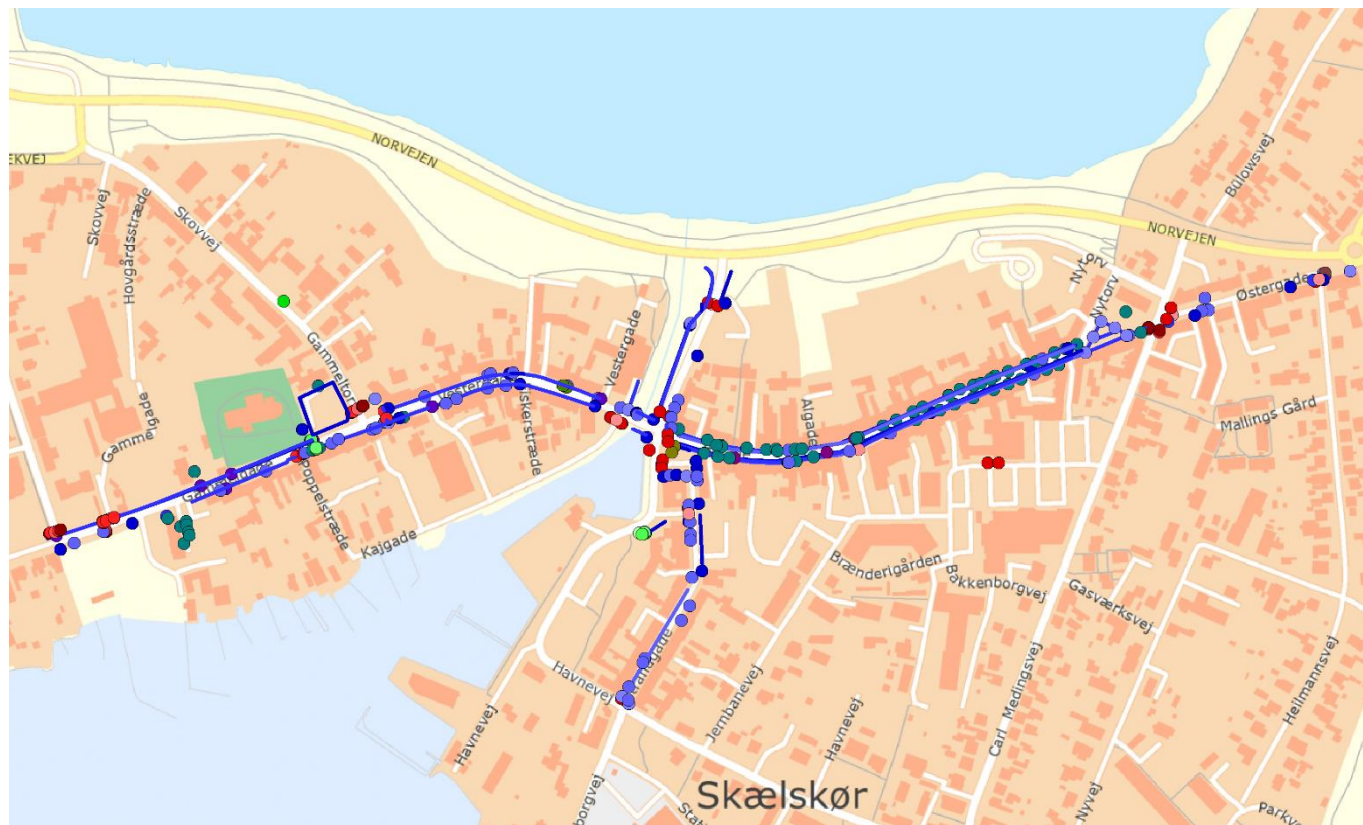
Ruten forbinder 8 rejsemål

- Skælskør Bibliotek
- Skælskør Skolehal
- Skælskør Skole
- Garveriet
- Gammelgades Ældreboliger
- Misbrugscentret Café Backstage
- Den gamle Latinskole
- Magasinet Strandgade

Ruten omfatter følgende veje

- Østegade fra Carl Medingsvej til Næstvedvej
- Gammelgade fra Lovsøvej til Vestergade
- Vestergade
- Strandgade
- Havnevej fra Vestergade til Norgejen
- Algade

Oversigt fordelt på problemtyper

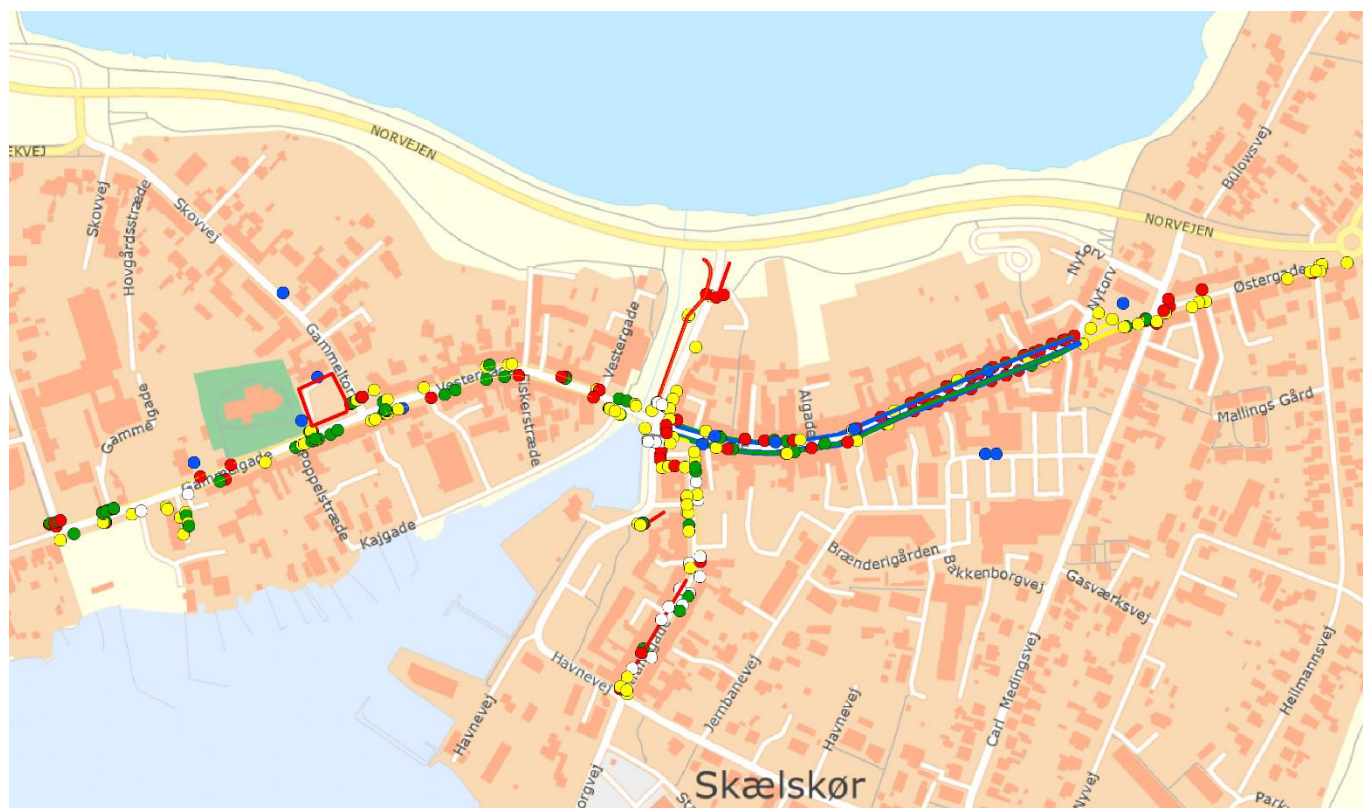

SIGNATURFORKLARING PROBLEMTYPER

- 1.1 Opmærksomhedsfelt
- 1.2 Kantsten / rampe
- 1.3 Taktil adskillelse
- 1.4 Akustisk signal
- 1.5 Gangbane til kryds
- 1.6 Helle
- 1.7 Ureguleret overgang
- 1.8 Mangler krydsningsmulighed
- 2.1 Gangbane (mangler, ujævn, stopper brat)
- 2.2 Ledelinje
- 2.3 Inventat i gangbane
- 2.4 Opmærksomhedsfelt ved gangbane
- 3.1 Overkørsel i ujævn belægning
- 3.2 Overkørsel i jævn belægning
- 4.1 Opmærksomhedsfelt ved busstoppested
- 4.3 Blindekant ved bus
- 4.4 - Læskærm ved bus
- 4.5 Bænk ved bus
- 4.6 Stander og køreplan ved bus
- 5 Hvileplads
- 6 Trappe / rampe
- 7 Information
- 8 Værn
- 10 Handicapparkering

Oversigt fordelt på problemkategorier

SIGNATURFORKLARING PROBLEMKATEGORI

- A - Alvorlig problem
- B - Problem
- C - Mulighed for forbedring
- F - Udpeget af følgegruppe
- U - Udførte tilgængelighedsprojekter

Eksempler og løsningsforslag

Belægningen på Algade mangler kontraster. Det er især et problem, da der ikke er niveauforskel mellem kørebane og fortov. Facaderne kan ikke anvendes som ledelinje pga. de mange trappeudspring og butiksudstillinger. Som minimum, bør yderste kant af fortovet markeres med en kontrastfarve. Yderligere anbefales det at etablere taktile ledelinjer i belægningen.

Foto 37: Gangbane i Algade.

Illustration 5: Markering af kant mod kørebane

1 ud af 5 registrerede problemer i Skælskør omhandler trapper. Nogle steder kan det løses med ramper eller blot information om, at butikken har mobile ramper i butik. Der, hvor det ikke er muligt at etablere ramper, er det vigtigt at etablere gelændere, som strækker sig hele vejen ned til fortovet i begge sider. Trinforkanterne markeres.

Trapperne er private, og det er derfor ikke muligt for Teknik & Miljø at ændre på forholdene. Kommunen går i dialog med butiksejerne for at forbedre tilgængeligheden.

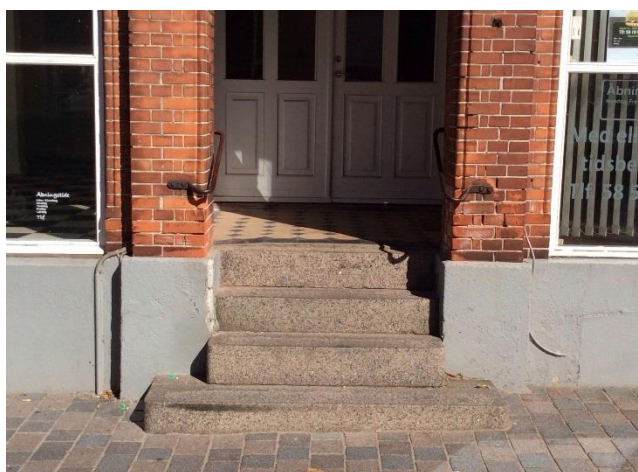

Foto 38: Trappe uden gelænder

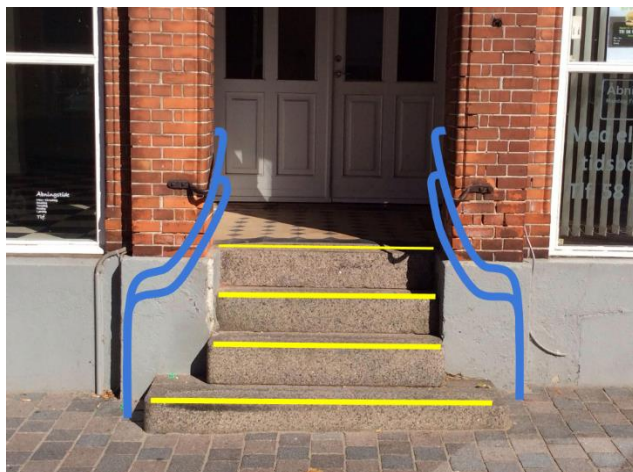

Illustration 6: Gelænder på trappe og markering af trinforkanter

Bilag 1 – Resultat af workshop

Der blev afholdt opstartsworkshop mandag den 8. juni 2015 i Kulturhuset i Korsør.

Følgende deltog:

Merete Pedersen, Høreforeningen, Handicaprådet
Irene Jensen, Scleroseforeningen, Handicaprådet
Anne Eversby, Ældrerådet
Birgit Jørgensen, Ældrerådet
Alf Søhus, Ældrerådet
Otto Dræby, Ældrerådet
Ole Drost, LTE-udvalget
Lasse Borre, Center for Sundhed og Omsorg
Kirsten Nielsen, Center for Handicap og Psykiatri
Kenneth Dickinson, Center for Kommunale Ejendomme
Christian Schou Rasmussen, Center for Teknik og Miljø
Anne Marie Aalling, Center for Teknik og Miljø
Dlair Younus, Center for Teknik og Miljø
Christina Merwald Feldthaus, Via Trafik Rådgivning A/S
Cecilie Harper Sommer, Via Trafik Rådgivning A/S

På workshoppen blev tilgængelighedsplanen fra 2009 og kommunens hidtidige arbejde med tilgængelighed fremlagt, og det blev diskuteret, hvad den reviderede plan skulle have af fokusområder.

Deltagerne blev inddelt i to grupper og stillet følgende spørgsmål:

Ønsker til den nye tilgængelighedsplan:

- Opdaterede rejsemål?
- Flere tilgængelighedsruter?
- Registrering af flere ruter?
- Flere konkrete løsninger?
- Adgang til butikker og offentlige bygninger?

Prioritering:

- Hvilke rejsemål, tilgængelighedsruter og problemer skal prioriteres højest?

Resultatet af gruppediskussionerne ses nedenfor.

Gruppe 1:

- Synliggørelse
- Kort over rejsemål og ruter – kortlægning af problemer
- Nye projekter – Tilgængelighed ind fra starten
- Tilgængelighedshåndbog – de 10 bud
- Forankring i alle centre på tværs
- Penge afsat til tilgængelighed skal bruges på tilgængelighed
- Bredere fokus – inddragelse af lokalplaner og kommuneplan
- Kollektiv trafik
- Tilgængelighedsplan skal i høring
- Nye Teknologier
- Søg viden hos eksperter
- Ny Handicap Guide for Vest Sjælland
- Forslag til Infokort
- Koordinering med SK Forsyning
- Bygninger
- Årlig møde med brugerne
- Problematikker: Handicapparkeringspladser, Bænke, Frivilligcenter
- Natur/Strand/Park – Stier skal med i ruter.
- Brugergruppe ikke nødvendigvis repræsentativt ved valg af projekter

Gruppe 2:

- Rejsemål opdateres og tilgængelighedsruter opdateres
- Inkludere natur & strande i planen – naturstier
- Museer og kultur, samt idræt og svømmehaller og tilhørende toilet- og parkeringsforhold
- Fremme tilgængeligheden i det offentlige rum – plan som bro mellem vej og bygning
- Indarbejde teknologiske løsninger
- Løsninger findes hos bl.a. Brugergrupperne
- Alzheimersforeningen i Odense
- Hjælper sidder inde med stor viden om tilgængelighedsproblemer
- Handicapparkeringspladser – ofte for små og uden omtanke for udstigningsproblematikken
- Nye caféer og butikker bør have skærpede krav til adgangsforhold
- Ønsker at alle større projekter skal gennemgå en tilgængelighedsrevision
- Tilgængelighed bør inkluderes i udbudsmaterialet
- Forslag til digital plan samt printervenlig version (Designmanual!)
- Digital plan til dynamisk udpegning og status over udførte projekter
- Inkludere brugerorganisationers bagland
- Giver ejerskab til planen
- Kan hjælpe med problemudpegning

Bilag 2 – Liste over rejsemål

Kategori	Underkategori	Rejsemål
Arbejdspladser	Arbejdsplads	Rådmandscentret
Arbejdspladser	Arbejdsplads	Harboe Bryggeri
Arbejdspladser	Arbejdsplads	Arla Foods
Arbejdspladser	Arbejdsplads	C.A. Nielsen & Petersens Maskinfabrik
Arbejdspladser	Arbejdsplads	CFS
Arbejdspladser	Arbejdsplads	Danapark Flexibles A/S
Arbejdspladser	Arbejdsplads	Selvejende institution Kollektiv Antvorskov
Arbejdspladser	Arbejdsplads	Malacoleaf
Arbejdspladser	Arbejdsplads	Post Danmark
Arbejdspladser	Arbejdsplads	Selandia Center for erhvervsstuderende
Arbejdspladser	Arbejdsplads	Slagelse Gymnasium og HF kursus
Arbejdspladser	Arbejdsplads	Westrup
Arbejdspladser	Arbejdsplads	Grønvold og Schou
Bibliotek	Bibliotek	Korsør Bibliotek
Bibliotek	Bibliotek	Agersø Bibliotek
Bibliotek	Bibliotek	Skælskør Bibliotek
Bibliotek	Bibliotek	Omø Bibliotek
Bibliotek	Kulturfdeling	Slagelse bibliotek
Bibliotek	Bibliotek	Vemmelev Bibliotek
Butikscentre	Butikscener	Havnarkaderne
Butikscentre	Butikscener	Galleriet
Butikscentre	Butikscener	Bilka
Butikscentre	Butikscener	City 3
Butikscentre	Butikscener	Vestsjællandscentret
Dagcenter	Dagcenter	Atkærcentret
Dagcenter	Dagcenter	Korsør Dagcenter
Dagcenter	Dagcenter	Teglværksparken Dagcenter
Dagcenter	Værested	Birkehuset
Dagcenter	Dagcenter	Garveriet
Dagcenter	Skoleafdelingen	Heldagsskole og familiecenter
Dagcenter	Ældreområdet	Kongehave Centret
Dagcenter	Ældreområdet	Midgård
Dagcenter	Dagcenter	Rosenhuset
Dagcenter	Dagcenter	Borgergades Venner Dagcenter
Idrætshal/Svømmehal	Hal	Kirkeskovhallen
Idrætshal/Svømmehal	Hal	Boeslundehallen
Idrætshal/Svømmehal	Hal	Dalmosehallen
Idrætshal/Svømmehal	Hal	Korsørhallen
Idrætshal/Svømmehal	Hal	Storebæltshallen
Idrætshal/Svømmehal	Hal	Tårnborghallen
Idrætshal/Svømmehal	Hal	Skælskør Skolehal
Idrætshal/Svømmehal	Hal	Eggeslevmagle Hallen
Idrætshal/Svømmehal	Hal	Agersøhallen
Idrætshal/Svømmehal	Hal	Antvorskovhallen
Idrætshal/Svømmehal	Hal	Nordhallen

Kategori	Underkategori	Rejsemål
▲ Idrætshal/Svømmehal	Hal	Søndermarkshallen
▲ Idrætshal/Svømmehal	Hal	Slagelsehallen
▲ Idrætshal/Svømmehal	Hal	UV Hallen
▲ Idrætshal/Svømmehal	Hal	Vesthallen
▲ Idrætshal/Svømmehal	Hal	Antvorskov Kasernes Idrætshaller
▲ Idrætshal/Svømmehal	Hal	Sørbyhallen
▲ Idrætshal/Svømmehal	Hal	Stillinge Hallen
▲ Idrætshal/Svømmehal	Hal	Tenniscenter
▲ Idrætshal/Svømmehal	Hal	Vemmelev Hallen
▲ Idrætshal/Svømmehal	Hal og Badminton Center	Skælskør Hallen
▲ Idrætshal/Svømmehal	Stadion	Stadion Ørnumvej
▲ Idrætshal/Svømmehal	Svømmehal	Gerlev Svømmehal Gerlev Idrætshøjskole
▲ Idrætshal/Svømmehal	Svømmehal	Korsør Svømmehal
▲ Idrætshal/Svømmehal	Svømmehal	Slagelse Svømmehal
▲ Idrætshal/Svømmehal	Hal	Nymarks skole hallen
▲ Kultur/musik/teater/parker	Biograf	Slagelse Biograf
▲ Kultur/Musik/Teater/Parker	Campingplads	Kildehusets Campingplads
▲ Kultur/Musik/Teater/Parker	Feriekoloni, skov og camping	Bildsø feriekoloni
▲ Kultur/Musik/Teater/Parker	Forening og museum	Chr. IV's hus og isbådsmuseum
▲ Kultur/Musik/Teater/Parker	Galleri	Bomhuset
▲ Kultur/Musik/Teater/Parker	Galleri	Den gamle latinskole
▲ Kultur/Musik/Teater/Parker	Galleri	Magasinet Strandgade
▲ Kultur/Musik/Teater/Parker	Kultur	Lystanlægget
▲ Kultur/Musik/Teater/Parker	Kultur	Smedegadeanlægget
▲ Kultur/Musik/Teater/Parker	Kulturhus	Kulturhus
▲ Kultur/Musik/Teater/Parker	Museum	Flakkebjerg Skolemuseum
▲ Kultur/Musik/teater/Parker	Musikcafé	Musikhuset
▲ Kultur/Musik/Teater/Parker	Natur	Kirkeskoven og bålplads
▲ Kultur/Musik/Teater/Parker	Natur	Skælskør Lystskov
▲ Kultur/Musik/Teater/Parker	Teater og Voksenundervisning	Slagelse Teater
▲ Kultur/Musik/Teater/Parker	Vandtårn	Vandtårn
▲ Kultur/Musik/Teater/Parker	Vandtårn	Vandtårn
▲ Kultur/Musik/teater/Parker	Kultur	Det Røde Tårn
▲ Kultur/Musik/Teater/Parker	Kultur	Krabasken
▲ Kultur/Musik/Teater/Parker	Kultur	Byparken
▲ Kultur/Musik/Teater/Parker	Kultur	Lovsøanlægget
▲ Kultur/Musik/Teater/Parker	Kultur	Kongegårdshaven
▲ Kultur/Musik/Teater/Parker	Kultur	Birkemoseanlægget
▲ Kultur/Musik/Teater/Parker	Kultur	Kulturhuset
▲ Kultur/Musik/Teater/Parker	Kultur	Fæstningen i Korsør
▲ Kultur/Musik/Teater/Parker	Kultur	Guldagergård bypark
▲ Kultur/Musik/Teater/Parker	Kultur	Kongegården
🚍 Offentlig transport	Station	Korsør Station
🚍 Offentlig transport	Busstop	Caspar Brands Plads
🚍 Offentlig transport	Rutebilstation	Skælskør Rutebilstation
🚍 Offentlig transport	Station	Slagelse Station
🚍 Offentlig transport	Busstop	Slagelse busterminal

Kategori	Underkategori	Rejsemål
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Borgmesterkontor	Korsør Rådhus
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Borgmesterkontor	Administrationsbygningen
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Borgmesterkontor	Skælskør Rådhus
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Borgmesterkontor	Slagelse Rådhus
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Borgmesterkontor	Administration ældreområdet
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Borgmesterkontor	Jobcenter
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Borgmesterkontor	Socialforvaltningen
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Borgmesterkontor	Socialforvaltningen
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Medborgerhus	Bisserup Forsamlingshus
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Medborgerhus	Flakkebjerg Forsamlingshus
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Medborgerhus	Høve Mark Forsamlingshus
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Medborgerhus	Fårdrup Forsamlingshus
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Medborgerhus	Gimlinge Forsamlingshus
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Medborgerhus	Tårnborghus Forsamlingshus
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Medboerhus	Omø Forsamlingshus
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Medborgerhus	Bøgelunde Forsamlingshus
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Medborgerhus	Eggeslevmagle Forsamlingshus
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Medborgerhus	Tjærebymagle Forsamlingshus
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Medborgerhus	Skørpinge Forsamlingshus
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Medborgerhus	Magleby Forsamlingshus
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Medborgerhus	Hallelev Forsamlingshus
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Medborgerhus	Havrebjerg Forsamlingshus
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Medborgerhus	Hemmeshøj Forsamlingshus
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Medborgerhus	Kelstrup Forsamlingshus
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Medborgerhus	Kirke Stillinge Forsamlingshus
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Medborgerhus	Lille Valby Forsamlingshus
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Medborgerhus	Ottestrup Forsamlingshus
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Medborgerhus	Sludstrup Forsamlingshus
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Medborgerhus	Sørbymagle Forsamlingshus
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Medborgerhus	Tyvelse Forsamlingshus
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Medborgerhus	Slots-Bjergby Forsamlingshus
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Medborgerhus	Huset I Vemmelev
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Medborgerhus	Ydun Forsamlingshus
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Slagelse Kommune afdeling	Afdeling i Slagelse Kommune
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Turistkontor	Slagelse turistkontor
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Ældreområdet	Stillinge Plejecenter
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Rådhus	Hashøj Rådhus
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Medborgerhus	Medborgerhuset
🟩 Offentlige kontorer og institutioner	Familiecenter	Slagelse Familie Center
🟨 Skole/Uddannelsesinstitution	Folkeskole	Boeslunde Skole
🟨 Skole/Uddannelsesinstitution	Folkeskole	Heldagsskole
🟨 Skole/Uddannelsesinstitution	Folkeskole	Attekærgård Heldagsskole
🟨 Skole/Uddannelsesinstitution	Folkeskole	Dalmose Centralskole
🟨 Skole/Uddannelsesinstitution	Folkeskole	Baggesensskolen
🟨 Skole/Uddannelsesinstitution	Folkeskole	Broskolen
🟨 Skole/Uddannelsesinstitution	Folkeskole	Tårnborghus Skole
🟨 Skole/Uddannelsesinstitution	Folkeskole	Kirkeskovskolen

Kategori	Underkategori	Rejsemål
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Folkeskole	Eggeslevmagle Skole
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Folkeskole	Omø Skole
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Folkeskole	Agersø Skole
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Folkeskole	Skælskør Skole
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Folkeskole	Antvorskov Skole
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Folkeskole	Flakkebjerg Skole
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Folkeskole	Havrebjerg Heldagsskole
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Folkeskole	Hvilebjergskolen
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Folkeskole	Marievangsskolen
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Folkeskole	Stillinge Skole
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Folkeskole	Vestermose Skole
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Folkeskole	Søndermarksskolen
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Folkeskole	Nymarksskolen
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Folkeskole	Marievangsskolen
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Folkeskole	Nørrevangsskolen
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Folkeskole	Vemmelev Skole
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Friskole	Landsgrav Friskole
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Gymnasium	Gymnasiet
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Handicap og psykiatri	Tale-Høre-Syn
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Handicap og psykiatri	Hellig Anders Skole
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Handicap og psykiatri	Center for specialundervisning
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Handicap og psykiatri	Center for specialundervisning
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Handicap, Socialpsy & Misbrug	Center for specialundervisning
■ Skole/Uddannelsesinstitution	HTX	Selandia HHX - Selandia HTX
■ Skole/Uddannelsesinstitution	LOF/AOF	Østre Skole
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Private friskole	Dyhre Skole
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Private friskole	Helms Skole
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Skole	Hashøj Skole
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Skole	Klostermarken Skole
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Skole	Broskolen heldagsskole
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Skoleafdeling	X-Class
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Specialundervisning	Center for Specialundervisning
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Speciel	Slagelse Musikskole
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Speciel	Storebæltskolen, specialskole
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Teknisk skole	Selandia, Jernbjerggård
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Teknisk skole	Selandia
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Teknisk skole	Selandia
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Teknisk skole	Selandia
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Uddannelse	Slagelse Produktionsskole
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Uddannelse	Slagelse Pædagogseminarium
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Uddannelse	University College Sjælland
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Uddannelse	VUC Vestsjælland Syd - Korsør
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Ung	UngSlagelse Afdeling Syd
■ Skole/Uddannelsesinstitution	Ung	UngSlagelse Afdeling Vest
■ Skole/Uddannelsesinstitution	VUC	VUC
🏠 Sygehuse	Sygehus	Korsør Sygehus
🏠 Sygehuse	Sygehus	Slagelse Sygehus

Kategori	Underkategori	Rejsemål
 Sygehuse	Sygehus	Slagelse Sygehus
 Sygehuse	Gigthospital	Gigthospitalet
 Ungdomsklub	Ungdomsklub	Grotten Junior- og Ungdomsklub
 Ungdomsklub	Ungdomsklub	KUK Junior- og Ungdomsklub
 Ungdomsklub	Ungdomsklub	Tårnborng Junior- og Ungdomsklub
 Ungdomsklub	Ungdomsklub	Fritids- og Ungdomsklubben Oliemøllen
 Ungdomsklub	Ungdomsklub	Ungdomscaféen Rosenkildegården
 Ungdomsklub	Fritidsklub	Marievang Klub
 Ungdomsklub	Ungdomsklub	Vemmelev Junior- og Ungdomsklub
 Ældre- og handicap tilbud	Bolig	Solgården
 Ældre- og handicap tilbud	Bolig	Botilbuddet Kongmarkvej 109
 Ældre- og handicap tilbud	Boliger	Teglværksparken
 Ældre- og handicap tilbud	Botilbud	Botilbud Kastanievej
 Ældre- og handicap tilbud	Botilbud	Botilbud Fasanstien
 Ældre- og handicap tilbud	Botilbud	Botilbud Fasanstien
 Ældre- og handicap tilbud	Botilbud	Østergården og Kastanjegården
 Ældre- og handicap tilbud	Botilbud døgn	Autismecenter vestsjælland
 Ældre- og handicap tilbud	Center for Børn/Ung	Autisme Center Vestsjælland
 Ældre- og handicap tilbud	Center for Børn/Ung	Center for Aflastning
 Ældre- og handicap tilbud	Center for Børn/Ung	Heimdal
 Ældre- og handicap tilbud	Dag og døgntilbud	Benediktevejens specialbørnehave
 Ældre- og handicap tilbud	Døgninstitution	Autismecenter Vestsjælland
 Ældre- og handicap tilbud	Døgninstitution	Parkvænget
 Ældre- og handicap tilbud	Efterforsorg	Skæve boliger - Klosterbanken
 Ældre- og handicap tilbud	Efterforsorg	Skæve boliger - Nansensgade
 Ældre- og handicap tilbud	Genoptræning	Genoptræning
 Ældre- og handicap tilbud	Genoptræningscenter	Genoptræningscenter Korsør
 Ældre- og handicap tilbud	Handicap Børnehave	Byskovgård Børnehave
 Ældre- og handicap tilbud	Handicap og psykiatri	Askemose
 Ældre- og handicap tilbud	Handicap og psykiatri	Team 6
 Ældre- og handicap tilbud	Handicapboliger	Rosenkildeparken Syd
 Ældre- og handicap tilbud	Handicapboliger	Bofællesskabet Grendalsvej
 Ældre- og handicap tilbud	Handicapboliger	Stapels Gård
 Ældre- og handicap tilbud	Misbrugscenter	Misbrugscentret
 Ældre- og handicap tilbud	Opgangsfællesskab	Solgården
 Ældre- og handicap tilbud	Plejecenter	Smedegade
 Ældre- og handicap tilbud	Plejecenter	Skovvang
 Ældre- og handicap tilbud	Plejecentre	Aktivitetshuset - Daghjem
 Ældre- og handicap tilbud	Plejecentre	Plejecenter Alliancehaven
 Ældre- og handicap tilbud	Plejecentre	Plejecenter Antvorskov
 Ældre- og handicap tilbud	Plejecentre	Plejecenter Bjergbyparken
 Ældre- og handicap tilbud	Plejecentre	Plejecenter Kirke Stillinge
 Ældre- og handicap tilbud	Plejecentre	Plejecentret Lützensvej
 Ældre- og handicap tilbud	Plejecentre	Plejecentret Møllebakken
 Ældre- og handicap tilbud	Plejecentre	Plejecentret Skælskør
 Ældre- og handicap tilbud	Plejecentre og bofællesskab	Solbakken
Ældre- og handicap tilbud	Plejecentre og ældreboliger	Plejecenter Quistgården

Kategori	Underkategori	Rejsemål
◆ Ældre- og handicap tilbud	Rådgivningscenter	Misbrugscenter
◆ Ældre- og handicap tilbud	Serviceareal	Teglværksparken
◆ Ældre- og handicap tilbud	Vasac	Vasac Slagelse
◆ Ældre- og handicap tilbud	Værested	Værestedet Humlebie
◆ Ældre- og handicap tilbud	Ældre- og handicap tilbud	Toften
◆ Ældre- og handicap tilbud	Ældreboliger	Borgergade Ældreboliger
◆ Ældre- og handicap tilbud	Ældreboliger	Møllegårdsparkens Ældreboliger
◆ Ældre- og handicap tilbud	Ældreboliger	Quistgaardsvej Ældre/Plejeboliger
◆ Ældre- og handicap tilbud	Ældreboliger	Vesterled Ældreboliger
◆ Ældre- og handicap tilbud	Ældreboliger	Vesterled
◆ Ældre- og handicap tilbud	Ældreboliger	Gammelgades ældreboliger
◆ Ældre- og handicap tilbud	Ældreboliger	Norvænget
◆ Ældre- og handicap tilbud	Ældrecenter	Ældrecenter
◆ Ældre- og handicap tilbud	Ældre- og handicap	Koba
◆ Ældre- og handicap tilbud	Ældre- og handicap	Fællessorg Boligforening
◆ Ældre- og handicap tilbud	Ældre- og handicap	Socialpsykiatrisk Center
◆ Ældre- og handicap tilbud	Ældre- og handicap	Socialpsykiatrisk Center
◆ Ældre- og handicap tilbud	Ældre- og handicap	Rosenkildeparken
◆ Ældre- og handicap tilbud	Ældre- og handicap	Bofællesskaberne
◆ Ældre- og handicap tilbud	Ældre- og handicap	Bofællesskaberne
◆ Ældre- og handicap tilbud	Ældre- og handicap	Socialpsykiatrisk Center
◆ Ældre- og handicap tilbud	Ældre- og handicap	Opgangsfællesskab
◆ Ældre- og handicap tilbud	Ældre- og handicap	Halsebyvænget
◆ Ældre- og handicap tilbud	Ældre- og handicap	Center for ældre og handicap og psykiatri
◆ Ældre- og handicap tilbud	Ældre- og handicap	Nybyggeri for ældre
◆ Ældre- og handicap tilbud	Ældre- og handicap	SRS, Bofællesskaber
◆ Ældre- og handicap tilbud	Ældre- og handicap	Misbrugscentret Café Backstage
◆ Ældre- og handicap tilbud	Plejecenter	Plejecenter Blomstergården
◆ Ældre- og handicap tilbud	Feriecenter	Musholm Feriecenter

Foto 41: Rejsemål, Slagelse Rådhus

Foto 39: Rejsemål, Vestsjællands Centret

Foto 40: Rejsemål, Skælskør Bibliotek

Foto 42: Rejsemål, Borgerservice i Korsør

Bilag 3 – Beskrivelse af problemtyper

1. Fodgængerkrydsninger

1.1 Opmærksomheds- og retningsfelter

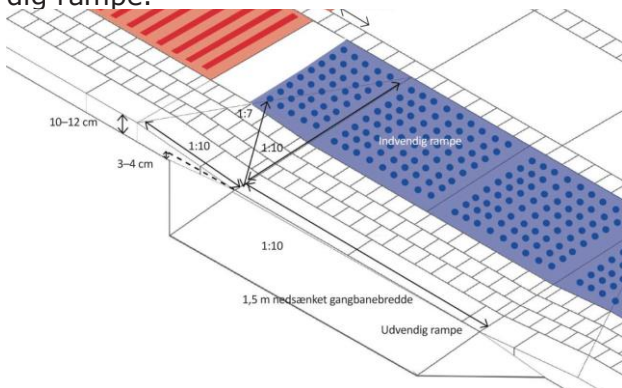
Hvis der ikke er et opmærksomhedsfelt, dvs. et felt med knopfliser eller lign., har blinde og svagtseende svært ved at vide, hvor fodgængerfeltet er placeret. Forkert udformede opmærksomhedsfelter kan virke vildledende for blinde og svagtseende. Opmærksomhedsfelter kan etableres ved at erstatte fortovsfliser med knopfliser. Retningsfelter placeres ved busstoppesteder og fodgængerovergange. Et retningsfelt er et felt med ribber som angiver retningen.

Foto 43: Retningsfelt og opmærksomhedsfelt ved fodgængerovergang i rundkørsel.

1.2 Nedsænket kantsten/rampe

Ved krydsninger skal der etableres ramper, nedsænkede kantsten eller en kombination af de to. Kantstensopspring giver store vanskeligheder for kørestols- og rollatorbrugere og personer med barnevogn. Det anbefales, at ramperne etableres med en hældning på maksimalt 1:10. Da dette er arealkrævende, kan der etableres både en indvendig og en udvendig rampe.

Figur 9: Principskitse af kombineret rampeudformning fra Håndbog i tilgængelighed, 2013.

1.3 Opspring for blinde (opspring min. 6 cm)

Hvis der mangler et opspring, kan blinde og svagtseende ikke mærke, når de bevæger sig fra gangbanen ud på kørebanen. Et opspring skal være minimum 6 cm, før det med sikkerhed kan mærkes med en mobilitystok. De fleste steder får man et opspring ved at bevare det øvrige kantstensopspring på 10 cm mod kørebanen. Hvis dette ikke er muligt, skal kantstenen og det tilstødende fortov hæves.

Foto 44: For lille opspring fra fortov til kørebane.

1.4 Akustisk signal

I signaler uden lydgivere og retningsgivere har blinde ofte svært ved at finde fodgængerfeltet, vide, hvornår der er grønt og følge fodgængerfeltets retning. Derudover kan der være et ønske at få mulighed for at forlænge grøntiden for fodgængere vha. en trykknappforlængelse. Problemet kan afhjælpes ved at montere et akustisk signal med retningsgiver på signalstanderen. Det skal dog bemærkes, at der også er gener forbundet ved akustiske signaler, idet de virker støjende for beboere tæt på signalerne. Opsætningen af akustiske signaler bør således vurderes nøje i hvert enkelt tilfælde. Det er vigtigt at retningsgiveren peger i den samme retning som fodgængerfeltet.

Foto 45: Akustisk signal hvor retningsgiveren peger i den forkerte retning.

1.5 Gangbane til kryds

Ved hjørner af kryds mødes flere gangbaner. Her er det vigtigt, at ledelinjer og gangbaner føres hen til overgangen og rundt om hjørnet. Fortov må kun føres i en bue rundt om hjørnet, hvor radius er 9 meter. Er radius på kantstenen mindre end 9 meter lægges fortovet med 45 graders knæk eller med en hovedretning.

Foto 46: Korrekt anlagt fortov ved hjørne.

1.6 Helle

Ved krydsovergange med heller er det vigtigt, at der er niveaufri adgang for personer i kørestol, samtidig med at man sikrer nødvendigt opspring til blinde. Det gøres ved en todeling af hellen, hvor den ene del er nedsænket i kørebaneniveau, og den anden del er med et opspring på minimum 6 cm. Hellen suppleres med opmærksomhedsfelter og retningsfelter.

Foto 47: Tilgængelig helle med to-delt løsning med opspring og retningsfelt for synshandicappede og nedsænket kantsten for kørestolsbrugere.

1.7 Ureguleret overgang

Uregulerede overgange er svære at passere for blinde og svagsynede, da de ikke kan se, om der kommer biler, eller opfatte hvem der har vigepligt.

Foto 48: Ureguleret overgang i Korsør.

1.8 Mangler krydsningsmulighed

En trafikeret vej kan udgøre en stor barriere for gangbesværede, som ikke har brug for tid til at krydse vejen. Der skal derfor være krydsningsmuligheder med passende afstand.

Foto 49: Vej mangler krydsningsmulighed.

2. Gangbaner

2.1 Gangbane (mangler, stopper brat, er ujævn)

Gangbaner, der stopper brat, er ujævne eller har forkeert tværfald kan give store problemer for kørestols- og rollatorbrugere.

Foto 50: Kørestolsbruger, der er kørt af gangbane pga. for stejlt tværfald.

2.2 Ledelinje

Hvis der ikke er ledelinjer, som er fri for forhindringer, har blinde og svagsynede vanskeligt ved at orientere sig.

Foto 51: Synshandicappet med blindestok. Der mangler ledelinjer.

2.3 Inventar i gangbane

Inventar som f.eks. skilte fra butikker, eller vejskilte kan give problemer, hvis de stilles i gangbanen. Der skal være min 2,2 meter fra gangbanen til udhæng og skilte i højden. Steder med forhindringer fra butikker som skilte og udstillinger mv. håndhæves via kommunes regulativ for råden over vejareal. Det er også vigtigt, at fx skraldespande ikke blokerer gangbanen.

Foto 52: Skraldespand spærrer gangbanen for kvinde med barnevogn.

2.4 Opmærksomhedsfelt ved retningskift

Hvor to eller flere gangbaner krydser hinanden bør der anlægges et opmærksomhedsfelt, som kan vise de blinde og svagsynede, at vejforløbet ændrer sig.

Foto 53: Opmærksomhedsfelt ved retningskift.

3. Overkørsel

3.1 Overkørsel i ujævn belægning

Brostensoverkørsler er et alvorligt problem og kan ofte ikke passeres af kørestols- og rollatorbrugere. Granitchaussésten er også et problem, som giver rystelser og nedsat komfort. Disse steder kan der etableres gangbaner med jævn belægning i form af fliser, eller jævne, tilpassede granitsten, som slibes og jetbrændes.

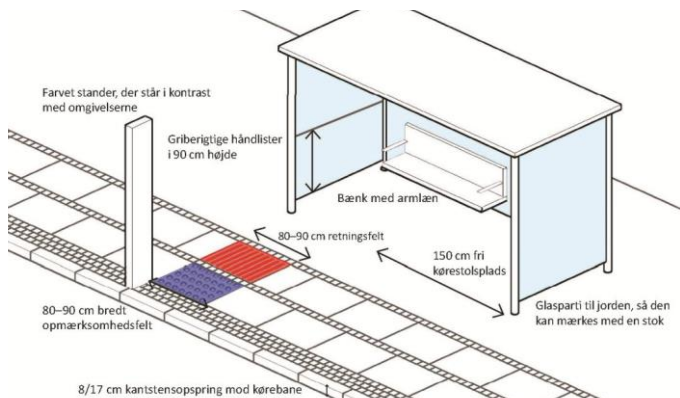
Foto 54: Jævn gangbane i brostensoverkørsel.

3.2 Overkørsel i jævn belægning

De steder, hvor overkørsler i jævn belægning bryder ledelinjen i gangbanen, skal det sikres, at der etableres en ledelinje, som kobler ledelinjerne på gangbanerne sammen.

4. Busstoppesteder

Figur 10: Tilgængeligt busstoppested, fra Håndbog i tilgængelighed, 2013.

4.1 Opmærksomheds- og retningsfelt ved busstop

Hvis der mangler opmærksomheds- og retningsfelter ved indstigningsområdet, er det svært for blinde og svagsynede at orientere sig.

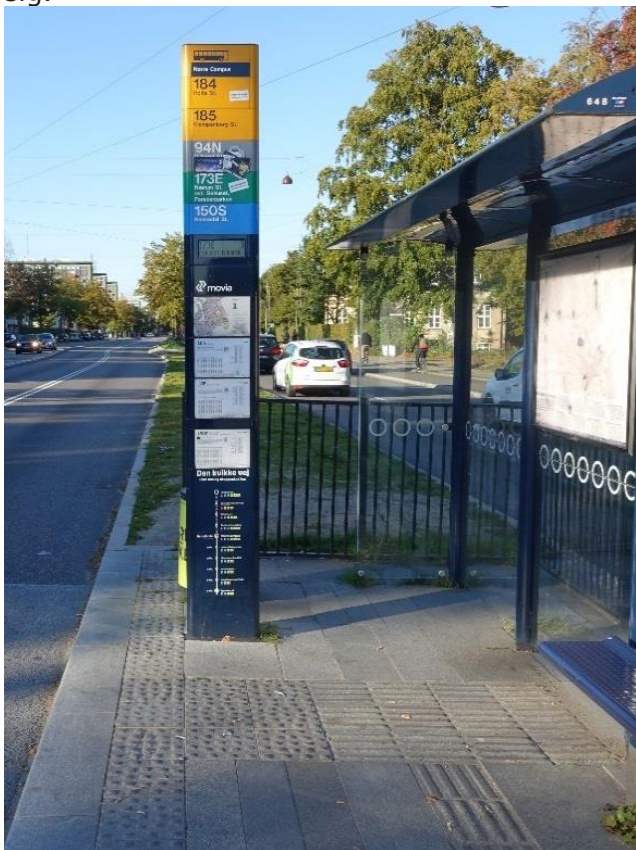

Foto 55: Retningsfelt og opmærksomhedsfelt ved busstoppested.

4.2 Nedsænket kantsten ved midterdør

Opspring samt stejle asfaltramper giver problemer for færdselshandicappede og gangbesværede, når de skal stige ind og ud af bussen. Store niveauforskelle kan mindskes ved at sænke kantstenen og det bagvedliggende fortov, eller ved at etablere en rampe med en hældning på 1:10

Foto 56: Asfaltrampe på cykelsti ved midterdør til bus.

4.3 Opspring fra cykelsti til perron/fortov

Ved busstoppesteder skal der sikres et opspring på 5-9 cm, så blinde og svagtseende kan mærke, når de går ud på cykelstien fra fortov eller perron.

Foto 57: Tømmestok, der måler kantstensopspring.

4.4 Læskærm ved busstop

Stoppesteder uden læskærm giver dårlige venteforhold for passagerer, idet der ikke er læ. Problemet anses som mindre. Hvor det er muligt, anbefales det at etablere læskærm ved busstoppesteder med mange ventende passagerer. Glassider i læskærmen kan være svære at se for svagsynede. Markering af glas med kontrastfelter mindsker risikoen for at gå ind i glasset. Der etableres jævn belægning fra gangbane til læskærm.

Figur 11: Læskærm ved busstoppested i Slagelse. Der mangler jævn belægning og ryg/armlæn på bænke.

4.5 Bænk ved busstop

Manglende siddemulighed er problematisk for ældre og gangbesværede, når de venter på bussen. Siddemulighed kan etableres ved at opsætte en bænk ud for bussens indstigning.

Foto 58: Person sidder på skraldespand ved busstoppested, da der mangler bænk.

4.6 Stander inkl. køreplan

Hvis stoppestedstanderen er placeret uhenigtsmæssigt eller skriften på køreplanen er for lille, mindsker det tilgængeligheden. Standeren bør stå tæt ved gangbanen og med en jævn skridsikker belægning omkring. Køreplanerne skal sidde i en højde, så kørestolsbrugere kan læse dem.

Foto 59: Ældre dame læser køreplan ved busstoppested.

4.7 Opspring mod kørebane

For lille niveauspring mellem fortov/cykelsti og kørebane gør, at effekten ved lavgulvsbusser forsvinder. Der bør være et niveau-spring på 8/17 cm.

5. Hvileplads

På lange vejstræk er det en god idé at placere bænke eller en anden form for hvilemulighed af hensyn til ældre og gangbesværede. Hvilepladsen skal have arm- og ryglæn.

Foto 60: Tilgængelig bænk.

6. Trappe/Rampe

Der kan være problemer ved trapper, hvor der ikke er benyttet kontrastfarver på trappe-trin, trappetrin, der ikke overholder dimensionskrav til trindhøjde, tringrund eller antal trin inden en repos eller håndlister der enten mangler eller ikke opfylder dimensionskrav. Endelig kan det være et problem, at der ikke er en rampe, eller at ramperne er for smalle eller stejle.

Foto 61: Markerings af trinfor kanter på trapper.

7. Information

For lille skrift, manglende taktilskrift eller manglende belysning kan for eksempel være et problem ved informationstavler.

Foto 62: Informationstavle i Slagelse placeret utilgængeligt for personer med bevægelseshandicap

8. Værn

Værn eller rækværk er vigtigt i forhold til blinde. Men de er også vigtige, når fodgængerstrømme ønskes ledt en special vej. Værn skal have stokkeliste, så de kan mærkes med en blindestok.

Foto 63: Korrekt opsat afspærring ved vejarbejde.

9. Toiletter

Offentlige toiletter undersøges i forhold til adgangsforhold for bevægelseshandicappede. Det er vigtigt, at toiletter, der er placeret med offentlig adgang, kan anvendes af alle.

10. Handicapparkering

Manglende eller forkert udformede handicap-parkeringspladser er et problem. Problemet med manglende handicap P-pladser kan afhjælpes ved at ændre eksisterende "normale" p-pladser til handicap P-pladser. Dog skal der heller ikke være for mange handicap pladser, da man derved risikerer, at de ikke respekteres.

Foto 64: Korrekt udformet handicapparkering. Nedsænket rampe gør det muligt for kørestolsbrugere at komme fra pladsen til fortovet.

Bilag 4 – Problemtype >< Problemkategori

Problemtype	Alvorligt problem
1.1 Opmærksomheds- og retningsfelter	Opmærksomhedsfelt mangler
1.2 Nedsænket kantsten/rampe	Nedsænket kantsten/rampe mangler
1.3 Opspring for blinde (opspring min. 6 cm)	Intet niveauspring mod kørebane
1.4 Akustisk signal	Akustisk signal mangler
1.5 Gangbane til kryds	
1.6 Helle	
1.7 Ureguleret overgang	
1.8 Mangler krydsningsmulighed	
2.1 Gangbane (mangler, stopper brat, er ujævn)	- Gangbane mangler - Gangbane ujævn - Gangbane <1 meter
2.2 Ledelinje	
2.3 Inventar i gangbane	Inventar blokerer gangbanen
2.4 Opmærksomhedsfelt ved retningsskift	
3.1 Overkørsel i ujævn belægning	Overkørsel udformet i brosten eller chaussésten uden gangbane
3.2 Overkørsel i jævn belægning	
4.1 Opmærksomheds- og retningsfelt ved busstop	
4.2 Nedsænket kantsten ved midterør	Der mangler rampe fra fortov til cykelsti
4.3 Opspring fra cykelsti til perron/fortov	
4.4 Læskærm ved bus	
4.5 Bænk ved bus	
4.6 Stander inkl. køreplan	
4.7 Opspring mod kørebane	- Fortov og kørebane i niveau - Bussen kan ikke holde ved fortov pga. cykelbane eller parkerede biler
5 Hvileplads	
6 Trappe/Rampe	Rampe mangler
7 Information	Vigtig information mangler
8 Værn	Værn mangler
9 Toiletter	Handicappedtoilet mangler
10 Handicapparkering	- Handicapparkering mangler - Der mangler rampe fra handicapparkering til gangbane

Problemkategori	
Problem	Mulighed for forbedring
Opmærksomhedsfelt udformet /placeret forkert	
Eksisterende rampe for stejl	
Intet niveauspring mod cykelsti	For lille niveau spring
- Akustisk signal placeret forkert - Retningsgiver peger den forkerte retning - Lys på akustisk signal for lavt	Akustisk signal mangler ved en overgang, men findes ved anden overgang i kryds
Gangbaner ikke ført om hjørne	
- Helle mangler ved lang overgang - Helle udformet med ujævn belægning - Ureguleret overgang på strækning - Ureguleret overgang ved sidevej	
Krydsningsmulighed mangler på strækning, ved rejsemål eller ved busstoppested	
- Gangbane <1,5 meter - Gangbane ujævn pga. slidt belægning - Opspring på dæksler - Ledelinje mangler - Ledelinjer ikke koblet sammen	Anlagt ledelinjer mangler, men naturlig ledelinje findes (husmur, græskant osv.)
- Inventar mindsker effektiv bredde af gangbane - Inventar står i ledelinje	Inventar går lidt ud gangbane (trappetrin, butiksskilte)
Opmærksomhedsfelt ved retningskift/rejsemål mangler	Opmærksomhedsfelt ved retningskift/rejsemål er udført forkert
Overkørsel mangler ledelinje	
Opmærksomheds- og retningsfelt mangler	Opmærksomheds- og retningsfelt udført forkert
Rampe fra fortov til cykelsti for stejl	
Intet niveauspring mod cykelsti	For lille niveau spring
Læskærm mangler	Læskærm udformet forkert
Bænk/hvilemulighed mangler	Bænk mangler arm- og/eller ryglæn
Stander/køreplan er placeret i ujævn belægning	Køreplan har for lille skrift/sat rundt om stander
Opspring fra fortov/cykelsti/perron til kørebane er mindre en 8 cm	
Bænk/hvilemulighed mangler	Bænk mangler arm- og/eller ryglæn
- Trappetrin for højre/grund for smal - Gelænder mangler	- Gelænder udformet forkert - Der mangler supplerende gelænder - Kontrastfarve på trin mangler
- Informationskilte er svære at læse - Informationskilte er placeret for højt eller for langt fra gangbane - Information mangler taktil/auditiv information	
Værn mangler stokkeliste	Stokkelist på værn udformet forkert
Toiletter ikke udført til brug for kørestolsbrugere	
- Handicapparkering udformet forkert - Rampe fra handicapparkering er for stejl	Handicapparkering mangler afmærkning med handicapsymbol

Kommentarer og spørgsmål vedr. Tilgængelighedsplanen kan sendes til:

Slagelse Kommune
Center for Teknik og Miljø
Natur, Vej og Trafik
Dahlsvej 3
4220 Korsør
Telefon: 58 57 36 00
E-mail: teknik@slagelse.dk

www.slagelse.dk

